

LIETUVIŲ
DIENOS

JURGIS JANUŠAITIS, LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS C.V. PIRMININKAS

LITHUANIAN DAYS
NOVEMBER 1982

1982 M. LAPKRIČIO MĖN.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1982, Lapkričio Nr. 9 (328)
November, 1982 No. 9 (328)

Eina XXXII metai
Volume XXXII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days"
permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukiamas prenumeratą, skaitytojas administraciją informuoja laišku.

Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn.

Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$2.00 Single Copy \$2.00

Prenumerata \$20.00 metams Kanadoje \$25.00
Subscription \$20.00 Per Year Canada \$25.00
Garbės prenumerata/Honorary subscription \$35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRSELIAI/COVERS

FRONT COVER

JURGIS JANUSAITIS

Jurgis Janusaitis was born August 4, 1912, in the village of Dziugonis, area of Seduva, County of Panevezys. Orphaned at an early age he was raised in a large family plagued by poverty. He completed his formal education in Lithuania. After the completion of his education, he worked as head of the postal service.

While still in high school he began his endeavors in journalism. He wrote articles for the following chronicles and magazines: *Lietuvos Aidas*, *Lietuvos Zinios*, *XX Amžiuje*, *Vakaruose*, *Keleivis*, *Pasto Pasaulyje* and *Jau-noji Karta*. During the post war years, while residing in Germany, his articles appeared in *Ziburiai*, *Musu Kelyje*, *Mintyje*, *Teviskės Gar-se*, *Hanau Lietuvyje* and many others.

Presently in America he is an avid and prolific writer for the following newspapers and journals: *Draugas*, the Lithuanian daily newspaper, *Dirva*, *Laisvoje Lietuva*, *Darbininkas*, and *Teviskės Ziburiai*.

He began writing in 1927, therefore making a double commemorative year. He is celebrating his 70th birthday and also 55 years as a journalist.

In free Lithuania he participated actively in Lithuanian organizations where he assumed many leadership positions. In America he has been very active in the Lithuanian community and the Lithuanian Journalism Society. In the latter he served two terms as treasurer and acting vice president. In 1981, he was elected president.

Throughout his career in journalism, his writings have covered a variety of themes. The themes vary from life in the Lithuanian community, big cultural events, Lithuanian song and dance festivals, Lithuanian theatre, Lithuanian genocide, The Lithuanian Fund, Lithuanian opera, Ensembles, Aid to the Needy, reknowned living and deceased Lithuanian leaders and artists and many others.

His articles reflect humanistic endeavors. Never does one find anger or bitter criticism. His style is colorful, imaginative, easily read. He views problems from positive and constructive viewpoints.

He is well loved and respected by his peers and associates. He is always good natured, friendly, broadminded, an interesting conversationalist, and strong in his principles and beliefs.

On December 26, 1943, he married Veronika Meskenas. They raised and educated three daughters, Danguole, Rasa and Ramune. A self-made businessman, he earns his livelihood as the proprietor of Parama Food & Liquor, where he has worked diligently since 1952 in conjunction with his partner, Jurgis Mazeika. Jurgis Janusaitis arrived in America under the sponsorship of his sister and brother-in-law, Francis and Kazimer Ivanauskas. He worked hard in a chocolate factory and later on at the railroad loading docks. From there he went into the food and liquor business where he is currently involved.

Jurgis Janusaitis dedicated his life to jour-

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Jurgis Janušaitis	3
Plunksna ir kardų	3
Vytautas Kasniūnas — Ieškojau gėrio ir grožio gyvenime ir žmonėse	4
P.V.—Lietuviai Australijoje	9
D. N. Baltrukonis Lietuviškų giesmių plokštelė	12
Juozas Kralikauskas— Prieš tamsą visi lygūs	13
Alė Rūta—Lietuvių literatūros klasiko V. Krevės atminimai	14
Jurgis Janušaitis—Lietuvės sodietės darbai drobėse	15

— ☆ —

ENGLISH SECTION

Jurgis Janusaitis	2
Spanish American Poets by John Skirius	16
The Lithuanian Wedding by Liucija Baskauskas	17
Lithuania in Philately by Antanas Bernotas	18
Head of Seminary Speaks at Religious Revival	19
My Marriage Odessey in Lithuania	20
Some Statistics (Lithuanian Schools in USA	20
Kampelman Condemns Soviet Occupation ..	21
3 Soviet-Annexed Nations in Baltic Eulogized by U.S.	21

nalism and Lithuanian society. Therefore, to show their respect and appreciation, on August 7, 1982 the Chicago Lithuanian Community held a large commemorative ball in his honor.

J. ANDRIAUS sudarytą LIETUVOS ŽEMELAPĮ, išleista Devenų Kultūrinio Fondo, galima užsisakyti:

Devenų Kultūrinis Fondas

P.O. Box 10782
St. Petersburg, Florida 33733

Kaina \$6 ir 65c persiuntimas

Lietuvių žurnalistų sąjungos dabartinė centro valdyba. Iš kairės — vicepirmininkas Algirdas Pauzauskas, sekretorius Vytautas Kasniūnas, pirmininkas Jurgis Janušaitis, vicepirmininkas Petras Petrutis ir išdininkas Bronius Juodelis. Foto V. Račkausko

The central committee of the Lithuanian Journalists Alliance. From the left: Vice-president Algirdas Pauzauskas, Secretary Vytautas Kasniūnas, President Jurgis Janušaitis, Vice-president Petras Petrutis, and Treasurer Bronius Juodelis.

Plunksna ir kardū

Mūsų laikraštijoje buvo paleistas teigimas, kad Lietuvos laisvė atkovota plunksna. Kai kam gali atrodyti, kad tas tvirtinimas neteisingas. Gal jis gerokai perdėtas, bet teisingas tuo, kad jame slypi tautos laisvės idėjos supratimas. Paprastai laisvė iškovojama ginklu, sukilimais, jeigu tenka vaduotis iš vergijos. Ką davė Lietuvai, sakysime, rusų numalšinti sukilimai po trečiojo Lietuvos-Lenkijos padalinimo? Valstiečiai, trokšdami ir siekdami baudžiamos panaikinimo, į sukilimą žiūrėjo kaip į socialinį išsilaisvinimą, kurio jie susilaukė tik po 30-ties metų. Bajorų sukilimas, nors buvo apėmęs beveik visą Lietuvą, baigėsi fiasco: Lenkijos autonominė karalystė buvo panaikinta, Lietuva nusiaubta, daug žmonių ištremta į Sibirą, jų vieton atgabenta rusų kolonistų. (L. Šapoka, Lietuvos istorija, psl. 646).

Bet ir numalšinti sukilimai nebuvo be prasmės.

O ką parodė tie sukilimai? Jie parodė, kad tautos gyvybė dar rusena giliai jos gelmėje. Kaip kad ugniakalnio išsiveržimas parodo, kad jis dar neužgesęs. Kad jo viduje nerimsta ugnis, kaip tautoje, iš paviršiaus, rodos, numarintoje, užguitoje, prislėgtoje, laisvės troškimo ugnis yra gyva, žėruoja ir tik laukia progos pasiekti paviršių ir suliepsnoti. Reikia tik sąlygų, didesnio sąmonės pribrendimo. Reikia pamaišyti žarijas, kad žaizdras įsidegtų, prikelti glūdinčią tautos gyvybės dvasią. Ją prikėlė, išjudino ir padarė sąmoningą — lietuviškoji spauda. Nuo 1883 m. iki 1904 m. lietuvių spauda, kad ir rusų draudžiama, kad ir persekiojama, spaus-

dinama užsienyje ir slapta gabenama į Lietuvą, išaugo į nebesuvaldomą jėgą. Štai Vinco Kudirkos liudijimas "Varpo 1899 metų pirmajame numeryje: "Per sukakusius metus, apskritai, lietuviška dvasia pasiekė dar tolesnius Lietuvos kampelius, tautiškas susipratimas įleido gilesnes šaknis, ir tai per pagelbą lietuviškų raštų, nors ir dideliu vargu, bet užtai didesne garbe, aprūpinančių tautiečius."

Kai 1918 m. vasario 16 buvo paskelbtas Lietuvos valstybės atstatymo Aktas, jį apginti, jo turinį įgyvendinti reikėjo kardū. Savanoriai ir vėliau pašaukti kariai ginklu ir krauju bei gyvybe turėjo tą Aktą "apkrikštyti", — Lietuvos sienas apginti ir valstybinę nepriklausomybę, valstiečių saugumą užtikrinti. Plunksnos ir kardo unija buvo laisvės idėjos ir nepriklausomo gyvenimo įkūnijimas.

Tada kun. J. Tumas-Vaižgantas, vienas aktyviausių to meto spaudos darbuotojų, tokiais žodžiais giedote giedojo Lietuvos meilės himną: "Mano Tėvynė reali, turi savo vietą pasaulyje, iš kurios jos niekas netesės išstumti. Gali ją smaugti priešai ar broliai apsikabinę, tik visiškai užsmaugti negali, kol nebus visai tautai nukapotos galvos. Ligi tik atsigniauš smaugėjo rankos, tauta žiobtelės gimtojo kvapo ir sušuks: tebesu gyva!" (Vaižganto Raštai, 1 t.).

"Tėvynė tapo reali", nebe svajonė, nebe vilties pašvaistė, nebe žiburys ant aukšto kalno — pažadinta ir prikelta gyvenimui lietuvišku žodžiu, kūrybos plunksna. Atkovota ryžto, meilės ir pasiaukojimo kardū.

Tai prisimename "Aušros" šimtmečiui artėjant ir Lietuvos kariuomenės įkūrimo šventės (lapkričio mėn.) proga.

* * *

IEŠKOJAU GĖRIO IR GROŽIO GYVENIME IR ŽMONĖSE

Vytautas Kasniūnas

Jurgio Janušaičio

*70 metų amžiaus ir 55 m. spaudos darbo
sukaktis minint*

*Prisikalbinęs viešnagėn pas save kolegą
žurnalistą Jurgį Janušaitį, jo "nuodėm-
klausiu" pasidariau.*

Taip ir buvo. Jurgio ir Verutės svetinguose namuose aš dažnas svečias, bet jie niekad manęs neaplanko. Kaip toj dainoj: "Aš pas Jurgius visados, jiedu pas mane niekad..." Kada tik kviečiu, jis vis laiko nesuranda. Darbas darbą veja, o pasižmonėjimui pritrūksta laiko, valandų. Dienomis duonpelnys savoje prekyboje, "Paramoje", vakarais — susirinkimuose, spaudos konferencijose, organizacijų posėdžiuose, įvairiuose pasitarimuose, o naktimis iki vėlumų tarškina rašomąją mašinėlę...

Pagaliau vistik prisikalbinau Jurgį ir Verutę atlankyti mus, palikus dulkėtą Chicagą, pavišėti, pabūvoti gryno oro karalystėje. Čia pas mus tikrai dabar gražu. Aukštinis ruduo. Vyrauja ramuma. Moterys išklydo miško keliais, o mudu pasukome paežerėn. Pasikabinau ant peties radijo aparatėlį, kad muzika mus lydėtų, o raudoną mygtuką paspaudęs ir garsus galiu užrekoruoti, mūsų pokalbį juoston įrašyti.

Pradžioje kalbėjome apie paskutiniųjų dienų garsų įvykį — Vytauto Alanto akademiją. Paskiau nukrypo kalbos apie minėjimus. Prisipažinau, kad buvau pirmasis suokalbininkas surengti minėjimą ir Jurgiui. Juostelėje taip įrašyta:

— *Man atrodo, kad žmogaus amžiaus minėjimai yra reikalingi ir prasmingi. Pabendrauji su artimaisiais, gražių sveikinimo kalbų pasiklausai, o, be to, patį jubiliatą turi progos geriau pažinti. Jam padėkojama už darbus, kurie buvo prasmingi lietuvių tautai ir žmonijai. (Čia bandė įsiterpti Jurgis. Palauk, nepertrauk, išklaušyk...). Vieni tokius minėjimus daro uždarame šeimos bei draugų ratelyje, o kitiems juos surengia draugai, organizacijos. Tokie vieši minėjimai turi būti rinktiniai. Kaip pavyzdiniai yra Tavo, Jurgi, paskiau Antano Juodvalkio, Vytauto Alanto ir kun. dr. Juozo Prunskio. Jie buvo reikalingi. Be kita ko, mes norėjome parodyti, kad Jūsų visų plunksnos darbą labai vertiname, ir tuo pačiu norėjome išreikšti nuoširdžią padėką.*

Jurgis, neiškentęs, pertraukė mano kalbą, ėmė teisintis:

— Mielas Vyteli, Tau esu dėkingas už suokalbį — prisiminti mane mano 70 metų amžiaus sukakties proga viešesniu būdu. Man tai buvo netikėta ir nelaukta staigmena. Tad dėkoju jums visiems ir ko-

Jurgis Janušaitis, Valkininkų pašto viršininkas, Vilnių atgavus, sutiko darbo ieškančią vilnietę Verutę Meškėnaitę. Ją priėmė pašto tarnybon ir vėliau su ja sukūrė gražią lietuvišką šeimą. Vestuvinė nuotrauka 1943 m. gruodžio 26 d.

Jurgis Janušaitis, postmaster of Valkininkai, met Verute Meskenas from Vilnius and provided her with employment. Later, they were married, as this December 26, 1943 photograph attests.

Komitetas, suruošęs Jurgiui Janušaičiui jo 70 m. amžiaus sukakties minėjimą. Iš kairės: pobūvio vadovas V. Kasniūnas, komiteto pirm. V. Momkus, A. Pužauskas, Zigmas Moliejus, sukaktuvininkas Jurgis Janušaitis, Petras Petrutis ir St. Džiugas.

The organizing committee of Jurgis Janušaitis' 70th birthday celebration. From left: Emcee V. Kasniūnas, committee chairman V. Momkus, A. Pužauskas, Zigmas Moliejus, Jurgis Janušaitis, Petras Petrutis and St. Dziugas.

Foto V. Račkausko

miteto pirmininkui Vaclovui Momkui už šį išskirtiną dėmesį ir už šaunų gimtadienio suruošimą. Tuo momentu buvau labai sujaudintas. Juk nesu pelnęs tokios pagarbos ir įvertinimo. Esu tik mažytis grumstelis, riedėjęs tėvynės ir tremties vieškeliais, drauge su visais jumis. Gal tik dešimtmečiu pirmiau. Ir savo kelionėje stengiausi bent mažyte darbų dalele atsidėkoti savo mylimiems tėveliams, savo Motinai Tėvynei ir visiems, kurie bet ką dirbo mūsų tėvynės šviesesnei ateičiai. Tie visi skirti man nuopelnai priklauso visiems mūsų tėvynės vaikams. Tad ir savo gyvenimo gražiausius metus skyriau tiems tikslams, kuriais mes visi gyvename.

— *Jei taip 70 metų nustūmus į šalį reikėtų pradėti vėl skaičiuoti jaunystės metus, kokią profesiją pasirinktum ir kodėl tą, o ne kitą?*

Jurgis nukreipė žvilgsnį į saulėleidį, kur anoj pusėj ežero, horizontuose matyti Chicagos dangoraižiai ir, rodos, jiems sako:

— Reikėtų sugrįžti į vaikystę, jaunystės dienas. O jas dažnai menu. Menu gražų tėviškės kampelį, gimtinės kaimą Džiugonius, kur mažytis basas bėginėjau. Menu dūminę lūšnelę — savo pirmąją mokyklą, kur luoša Kazytė apylinkės kaimų vaikus mokė skaityti, poterių išmokė. Toje lūšnelėje net visą žiemą gyvenau, ant krosnies miegojau ir rytmečiais nuo dūmų uždusdavau. Menu savo garbųjį kleboną kun. Linkevičių, kuris man, suklydus atmintinai išdrožti apie Abraomą ir Izaoką, cheminiu pieštuku ant kaktos užrašė "tinginys". Menu didžiąją šeimos dramą — mylimų tėvelių ankstyvą mirtį, pirmojo pasaulinio karo metu. Tada aš (mūsų šeimoje buvome 5 broliai ir 3 sesutės) tebuva 5-6 metų. Vyriausias brolis 20 ir vyriausioji sesutė Pranutė 16 metų amžiaus. Tai likome našlaičiai, netekę maitintojų, duonos. Menu tėvelių paskutinį testamentinį žodį, kai paskutinėse savo gyvenimo valandose, suklupdę visus vaikus, laimino, sakydami: "Mylėkite Dievą, gyvenkite sutardami, nedarykite niekam blogo, o darykite žmonėms tik gera..."

Gal šie žodžiai, išlikę širdyje amžinai gyvi, pakreipė ir mano gyvenimo kelius.

Šeimos vargas gyvenimas, nedatekliai daug lėmė ir mano gyvenimo ateitį. Tik dėka vyriausiojo brolio Jono, bolševikų išvežto ir nukankinto Sibire, šeimos, į gyvenimą pradėjau prasiirti. Vėliau, būdamas vos 17 metų, įgijau pašto valdinininko profesiją, gavau tarnybą, toliau savo ištekliais siečiau mokslo, kitus mokiau, kad pelnyčiau duonos riekę. Taigi, netur-

Diena, kurios niekada nepamiršiu... — pasakė Jurgis Janušaitis.

Jo pagerbime, švenčiant 70 m. amžiaus sukaktį, garbės ir šeimos stalas. Iš kairės: dukra Danguolė, žentas Benediktas, dukra Rasa, Paulė Skvirblienė, kun. dr. J. Prunskis, Veronika ir Jurgis Janušaičiai, Lietuvos gen. kons. J. Daužvardienė, ir kun. Zenonas Gelažius. Priekyje dukraitė Vanessa, Danguolės duktė.

tingos šeimos sūnus, negalėjau pramogauti ar, keletą metų nerūpestingai gyvendamas, siekti mokslo. Todėl ir pasirinkau pašto valdininko profesiją. Ja buvau labai pa-

"A day I will never forget," exclaimed Jurgis Janusaitis. At the table of honor, from the left: daughter Danguole, son-in-law Benedict, daughter Rasa, Paule Skvirblys, Rev. Dr. J. Prunskis, Veronika and Jurgis Janusaitis, Lithuanian Consul-General J. Dauzvardis and Rev. Zenonas Gelazius. In front: granddaughter Vanessa, Danguoles' daughter.

Foto V. Račkausko

Atvykusius į salę, sukaktuvininą Jurgį Janušaitį ir jo šeimą sutinka komiteto pirmininkas Vaclovas Momkus. Nuotraukoje matyti: dukra Rasa ir žentas Benediktas Skvirbliai, dukra Danguolė, žmona Veronika ir Jurgis Janušaičiai. Gėles sega Regina Andrijauskienė. Foto V. Račkausko

The organizing committee's chairman, V. Momkus, greets Jurgis Janusaitis and his family: daughter Rasa, son-in-law Benedict Skirblys, daughter Danguole, and his wife, Veronika. Regina Andrijauskas pins the commemorative flowers.

tenkintas. Mane, jaunutį, užtarė tuometinis pašto kursų vedėjas, vėliau Pašto valdybos direktorius inž. Vaclovas Birutis, didelio takto, labai jautrios ir geros širdies viršininkas, tėviškai ir man padėjęs. Už tai jam lieku amžinai dėkingas. Ir dabar jis savo laiškuose mano gyvenimą gražiai prisimena. Taigi sąlygos lėmė mano pasirinktą profesiją. Jei reikėtų iš naujo gyventi, kokią profesiją pasirinkčiau? Tai priklausytų nuo sąlygų. Labai mėgau teisę ir labai vertinu teisingumą. Gal pasirinkčiau teisininko profesiją, nes tada galėčiau ieškoti tiesos žmonėse, ko šiandien dažnai stokojame. O gal ir paštininku likčiau, nes mėgau nuoširdžiai tarnauti žmonėms, juos labai mylėjau ir šioje profesijoje būdamas galėjau daug kam padėti. Na, prie širdies ir mokytojo darbas. Tada pašvėščiau savo gyvenimą jaunimo auklėjimui, kurį taip pat visą gyvenimą labai mylėjau. Atleisk, Vyteli, kad bežiūrėdamas į Chicago dangoraižių siluetus, netyčia nuskubėjau į gimtosios tėviškės padanges, į šiaudinių pastogių sodybas, kurios liko mano širdyje gyvos ir mielos...

— Prisimenu, kad vienas Tavo gerbėjų — Juozas Jurevičius — surinko apie 40 straipsnių, reportažų, parašytų rengiant

vieną Tautinių šokių šventę ir uoliai perskaitęs, nerado juose pasikartojimų. Mes tada su juo ir dažnai su kitais apie Tave kalbėdavome, kad reikėtų Sveikam atsidėti spaudos darbui. Visa eilė žurnalistų jau kopia į devyniasdešimtuosius metus, tad ir Tau prieš akis liko mažiausiai 20 metų.

— Nežinau, kiek dar ilgai Angelai ir Gerasis Dievulis laikys mano gyvenimo žvakę, bet didelių planų gal nevertėtų ruošti. Gi jeigu bus lemta dar pagyventi, gal tuo pačiu keliu dar bandysiu riedėti. Juk plunksna — nuostabus dalykas. Ja gali išsakyti tautos rūpesčius, mūsų siekius, vesti kovą už tautos laisvę, ugdyti jaunąją kartą, vertinti žmonių darbus. Visą savo plunksnos darbo laikotarpį stengiausi bent maža, bet nuoširdžia dalimi vertinti teigiama prasme kitų žmonių rūpesčius, darbą, auką šakotam lietuviškam gyvenimui. Taigi ir bus, kaip sakai, atsidėta spaudos darbui. Užsiminei apie Tautinių šokių šventės reportažus, minties nepasikartojimą. Tiesa, tokių švenčių progomis esu parašęs po keliasdešimt straipsnių. Mintis nepasikartoja, kaip ir darbų eiga. Kada visa tai stebi iš arti, vis randi naujų temų, naujų įvykių.

— Žvalgomės, Jurgi, po Tavo spaudos darbo pasaulį. Gal apie tai plačiau šneketelėtum. Kas paskatino imtis plunksnos, gal su savim turi statistikos duomenų, kiek esi parašęs ir apie ką rašai — straipsnių, reportažų, pasikalbėjimų?

— Rašyti pradėjau prieš 55 metus, būdamas Kaišiadorių progimnazijoje. Pirmieji bandymai — periodinėje spaudoje kronikos žinutės, didesni įvairūs tame miestelyje kultūriniai renginiai. O kai pasirodė mano rašinėliai spaudoje, tada pasijaučiau "dideliu vyru". Daug paskatos davė ir mano gimnazijos kapelionas kun. Nikodemas Švogžlys, ragindamas vis rašyti. O kai parašiau į "Mūsų Vilnių" rašinį apie Vilnių, tai redaktorius Vincas Uždavinsys atsiuntė žaliu rašalu parašytą atvirutę, kurioje rašė: "Mielas Jurgi, Tavo straipsnį patalpinsiu MV. Gerai rašai. Rašyk, rašyk ir išrašysi daug ką gero..." Tai ir lėmė mano apsisprendimą rašyti ir rašyti. O jeigu būtų redaktorius išpeikęs rašinį, tai gal niekada nebebūčiau to darbo ėmėsis. Taigi geras žodis paskatina, piktas užmuša. Ieškau visada ir aš kitiems paskatinančio ir gero žodžio. Nepriklausomoje Lietuvoje bendradarbiauau kronikos žiniomis, reportažais ir straipsniais beveik visoje periodinėje spaudoje. Tematika: dienos įvykiai, kultūriniai, jaunimo, organizacijų veiklos reikalai. Taip pat ir išeivijoje, kaip matote, mano darbų sutiksime visoje patriotinėje spaudoje. Tad

Po sunkių darbų fabrike ir geležinkelyje, Jurgis Janušaitis pasuko prekybininko keliu. Pradėjęs biznį mažoje maisto krautuvėje, kopė aukštyn — lietuviškoje Markethparko dalyje įsteigė įvairaus maisto prekybą; priėmė partneriu Jurgį Mažeiką (kairėje), su kuriuo išugdė gražią "Paramos" prekybą.

Jurgis Janušaitis su partneriu J. Mažeikiu.

nevardinsiu. Kiek parašyta straipsnių? Gaila, būtų sunku suskaičiuoti. Būtų, sakyčiau, labai daug. Paragintas kolegos rašytojo Vlado Būtėno, prieš keletą metų pradėjau rinkti savo rašinių laikraščių iškarpas. Jų susirinko dideli kiekiai. Rašiau įvairiais klausimais: kultūriniais, visuomeniniais, mažiau politiniais. Rašiau apie didžiuosius renginius — Tautinių šokių ir Dainų šventes, Teatrų festivalius, Lietuvos genocidą, LB šakotą veiklą, apie mūsų veiksnių darbus, Lituaništas mokyklas, Šalpa, Lietuvių fondą, Lietuvių operą, ansamblius, įvairiais mūsų kultūrinio gyvenimo klausimais. Nemaža straipsnių parašiau ir apie amžinybėn išėjusius mūsų tėvynainius. Na, pagaliau juk netiek ir svarbu straipsnių skaičius...

— Žurnalistas Vladas Būtėnas, rašydamas "Drauge" Tavo 70 metų sukakties proga, rašė: "Tačiau gal svarbiausia apie J. Janušaitį kalbėti kaip apie spaudos žmogų, žurnalistą. Kalbėti atvirai, be pavydo dėl jo populiarumo, dėl jo nuostabaus produktyvumo. J. Janušaičio raštus visada

ka sprendžia sudėtingas dienos biznio problemas. Čia, ilgas valandas dirbdamas, Janušaitis pelnė savo šeimai kasdieninę duoną. Foto V. Noreikos

After working many years in factories and for the railway, Jurgis Janušaitis and partner Jurgis Mazeika founded the popular "Parama" food store in Chicago's Marquette Park.

perskaitau ir ne kartą jam siūliau svarbesnius, epochinius įvykius liečiančius straipsnius surinkti ir išleisti atskira knyga. Tai būtų jo 55 metų žurnalistinio darbo tam tikras paminklas. Ar Jurgis tai padarys, nežinau."

Man kalbant, Jurgis rinko ežero pakrantėje akmenėlius ir, vieną metęs į vandenį, sako:

— Žiūrėk, Vyteli, įkritęs akmenėlis sujudino mažytes bangas.. Jos pradžioje skubiau, vėliau, štai, lėčiau, ratu banguodamos spinduliuoja, lėtėja ir išnyksta. Taip ir mūsų gyvenimas ir darbai. Taip ir mano... Į gyvenimą, būdamas labai mažas žmogutis, ėmečiau akmenėlį, kuris, kaip sakai, sukėlė bangelių. Deja, ir mano įnašas į patį gyvenimą subanguos, lėtės ir, gal net nepalikęs pėdsako, išnyks...

— Bet Tavo parašyta medžiaga spaudai nenugrims, kaip tas akmenėlis į nežinią, ji liks gyva mūsųose. Šitoks leidinys būtų vienos epochos mūsų gyvenimo veidrodys.

— Jeigu kada metraštininkas, kronikinkas ar istorikas pasidomės mūsų gyventu laiku, darbais ir jeigu mano raštuose suras bent šiek tiek vertingos istorijai medžiagos, būsiu savo pareigą šioje žemėje atlikęs. Žinoma, leidinys būtų geras dalykas, ypač galėčiau ir aš juo pasidžiaugti. Bet kadangi dar ruošiuos ilgiau pasilikti jūsų tarpe, tad turiu skubių, bėgamųjų darbų ir apie praeitį neturiu kada galvoti.

— Paskutinis "Lietuvio žurnalisto" numeris yra skirtas žurnalistui, rašytojui Vytautui Alantui. Reikėtų vieną numerį skirti ir Janušaičiui.

— Būtų per didelė garbė, o ir to neužsitarnavau. Labai vertinu kitiems, mūsų iškiliesiems spaudos žmonėms skirtus tokius numerius. O jų mes turim nemažai. Tikiu, kad Tu, mielas redaktoriau, turėsi progos apie juos parašyti ir LŽ išleisti. Dėkoju Tau už skirtą man dėmesį.

— Prisiminiau "Lietuvių žurnalistą", kur telpa Vytauto Alanto "Pasisakymai", kuriuos perskaičiau mažiausia 10 kartų. Dabar prašysiu Tavo, Jurgi, "Pasisakymų". Pirmiausia apie žurnalistą, žurnalistiką ir spaudą.

— Tokiam klausimui atsakyti reikia laiko, susikaupimo, o Tu prisiviliojęs prie ežero, prašai skubaus atsakymo. Žurnalistą išsivaizduoju žmogų, didelį idealistą, turintį talentą, gebantį šaltai protauti ir visą laiką gyvenantį žmonių pasaulyje, stebintį patį gyvenimą, įvykius ir žmonių darbus

sąžiningai, objektyviai vertinantį. Ir visa tai savo plunksna atskleidžiantį skaitančiai visuomenei. Žurnalistas informuoja, net formuoja opinią ir yra žmonių tarnas. Žurnalistu galima dideli. Jis gali pajudinti mases, jas uždegti kilniems uždaviniams atlikti, o taip pat žurnalistas gali sunaikinti žmonių iniciatyvą, juos nužudyti bet kokiam kilnesniam darbui. Gali skaldyti visuomenę ir nešti pražūtį tautoms. Todėl žurnalistas turi būti objektyvus, įvykius vertinti ramiai, visada prisilaikydamas spaudos etikos, padarumo principų, tiesos ir teisingumo. To reikalauja žurnalistika ir pats gyvenimas. Spauda — tautos veidrodys. Kokia visuomenė, kokie spaudos bendradarbiai, tokia ir spauda. Lietuvių išsivijęs spauda atlieka didelį vaidmenį tautinės gyvybės išsaugojime bei jos ugdyme. Reikia džiaugtis, kad ją turime. Tai mūsų gyvastingumo laidas bei įrodymas. Tikiu, kad dar ilgesnį laiką savą spaudą, kad ir menkėjančią, išlaikysime. Džiugu, kad į redaktorių kėdes atsisėda ir jaunos kartos žmonės.

— O dabar apie žmogų?

— Plati tema. Žmogus visuomenėje užima ypatingą, svarbią vietą. Nuo jo nuoseklumų priklauso dalinai ir visuomenės nuotaikos. Žmogus, ieškodamas gėrio, siekdamas pats kilnių tikslų ir ragindamas jų siekti kitus, pasaulį daro šviesesnį, gyvenimą prasmingesnį. Todėl žmogus turėtų visada atsiminti, kad jis gyvena visuomenės šeimoje ir kad nuo jo dalinai priklauso žmonių santykiai.

Į tėviškę mielą sugrįžus... Vasaromis Jurgis Janušaitis sugrįždavo į tėviškę ir, prisimindamas vaikystę, išmokus ūkio darbus, jungdavosi į darbymes.

Šį kartą vieši ir Jurgio sesutė Pranutė su šeima, atvykusi iš Amerikos (Nuotrauka daryta 1938 m.). Iš kairės į dešinę: Indą laiko Elenutė Ivanauskaitė, amerikietė lietuvaitė, tėviškės šulinio vandeniui gaivinas Jurgis Janušaitis; toliau su dalgiu, kirtęs kviečius brolis Antanas, pėdus renka Antano žmona, sesutė iš Amerikos Pranutė ir sesutė Paulytė.

Jurgis Janušaitis' sister Pranute, from America, visits her brother in Lithuania in 1938. From the left: Elenute Ivanauskaitė, holding the dish; Jurgis Janušaitis, drinking some kelle water; his brother, Antanas, with his wife; his sisters Pranute and Paulytė.

— Apie Tėvynę?

— Tėvynė, kaip ir Motinos Gimdytojos, žodis šventas. Jį privalome kiekvienas širdyje nešioti visą gyvenimą. Ach, mano tėviškės šiaudinė pastogė, gimtasis namelis daug mielesnis už puošnius, anuos va, Chicagos dangoraižius. Ten liko lietuvių ir mano širdis. Nepriklausoma Lietuvos metais visada sugrįždavome į šiaudinių stogų tėviškėlę atgaivai, o dabar į ją sugrįžtame mintimi. Tad tėvynės neatstos nei sotus gyvenimas, nei prabanga svečių šalyse. Tėvynė, kad ir vargana, bet ji mano, liks šventu žodžiu visą gyvenimą. Dėl jos tad ir dirbame...

Mums besikalbant, atėjo ir mūsų žmonos. Jurgis nusiskundė, kad aš pasidariau "nuodėmklausis". Prisipažinau. Kai mes pavargę susėdome ant ežero pakrantės kopų, dar vienu klausimu norėjau pokalbį tęsti. Būtent, apie Lietuvių žurnalistų sąjungą, Dr. Petro Daužvardžio fondą.

— Kad jis buvo veiksmingas, tai Tavo, Jurgi, didysis nuopelnas. Kaip Tu žiūri į

Pokalbyje apie jaunųjų lietuvių žurnalistų ugdymą. Iš kairės: Lietuvos gen. kons. dr. Petras Daužvardis, Daužvardžio fondo vienas steigėjų ir ugdytojų Jurgis Janušaitis, Juzė Daužvardienė, dabartinė konsulė Chicagoje, ir Veronika Janušaitienė.

At a discussion fostering young Lithuanian journalists. From left: Lithuanian Consul-General Dr. P. Daužvardis; Jurgis Janušaitis; Juzė Daužvardienė, the present consul-general in Chicago; Veronika Janušaitis.

Sąjungos ateitį ir į Daužvardžio fondą?

— Į Lietuvos žurnalistų sąjungą, kaip žinai, yra susibūręs nemažas skaičius spaudos darbuotojų — redaktorių, bendradarbių. Tikslas: glaudžiau bendradarbiauti savo tarpe, dalintis mūsų spaudos ateities rūpesčiais, aktyviai dalyvauti spaudoje. To siekiama. Turiu apgailestauti, kad daugelis sąjungai priklausančių narių neįaučia pareigos kooperuoti su Centro valdyba, nesusimoka labai mažyčio nario mokesčio, net neatsiliepdavo savo auka už "Lietuvų žurnalistą". Žinoma, tai nereiškia, kad dėl to sąjungos tikslai nukentėtų. Man teko trijose kadencijose eiti įvairias pareigas. Dabar atiteko pačios sunkiausios — sąjungos pirmininko. Į sąjungos ateitį žiūriu su viltimi. Jeigu visi sąjungos nariai nuoširdžiai kooperuos su cv, jos ateitis nebus tamsi, nes narių tarpe turime vidurinėsios kartos, o taip pat ir jaunosios gerų žurnalistų, net redaktorių.

Daužvardžio fondo įsteigimo mintį išklėlė tuometinis vicepirmininkas Vladas Būtėnas. Fondą įsteigėme. Per pirmąsias dvi kadencijas sutelkėme nemažą lėšų jauniems spaudos bendradarbiams ugdyti. Premijomis esame apdovanoję nemažą skaičių jaunų spaudos bendradarbių, iš kurių vėliau liko uolūs bendradarbiai. Ruošėme žurnalistikos kursus, išleidome "Žurnalistiką". Ir šios cv rūpestis bus — jaunieji spaudos bendradarbiai. Kad toks Daužvardžio fondas egzistavo ir egzistuoja — nuopelnas ne man vienam, bet visiems cv tuometiniams nariams. Taigi

Jurgis Janušaitis — laimingas vyras ir tėvas, savo šeimos tarpe. Iš kairės: dukra Ramunė, Rasa, žmona Veronika ir dukra Danguolė.

LŽS-gos reikalais rūpinsimės kaip sugebėsime ir kaip išmanysim.

— *Nenoriu būti pranašu, bet be Tavęs nenumatau sąjungai ateities perspektyvų.*

— Miršta karaliai ir vėl gyvuoja karaliai. LŽC-gos ateitis nepriklauso nuo vieno asmens. Ja rūpinamės visi. Taigi ir aš. Ne-turiu ypatingų gabumų sąjungą išvesti į šviesiausią ateitį. Po manęs, be abejo, tikiu, ateis jauni žmonės, su didesniais gabumais, ryžtu ir patirtimi ir užtikrins sąjungai šviesesnę ateitį. Tuo nuoširdžiai tikiu.

Vieno interview metu, ruošiant Tautinių šokių šventę ir telkiant lėšas.

Iš kairės — Šv. Antano taupomosios-skolinamosios bendrovės prezidentas J. Grybauskas, Jurgis Janušaitis ir Tautinių šokių šventės komiteto pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas. Foto V. Noreikos

During an interview in preparation for the Folk Dance Festival. From left: J. Grybauskas, president of St. Anthony Savings and Loan; Jurgis Janušaitis; Folk Dance Festival committee chairman Dr. Leonas Kriaučeliūnas.

Jurgis Janušaitis with his family. From left: daughters Ramunė and Rasa; his wife Veronika; daughter Danguolė.

— *Ar reikalingas "Lietuvis žurnalistas"? Ar toks, koks buvo leidžiamas anksčiau, ar kaip paskutinis, skirtas vienam asmeniui — šiuo atveju Vytautui Alantui. Aš jau turiu paruošęs planą "LŽ", kuris būtų skirtas žurnalistui, sąjungos garbės nariui kun. dr. Juozui Prunskiui.*

— "Lietuvis Žurnalistas" sąjungai reikalingas. Tai yra informacinis, savitarpio bendradarbiavimo išlaikymo leidinys. Gerai, kad sugebame išleisti ir vieno asmens pagerbimui atskirą nr. Ir kun. dr. Juozui Prunskiui, be abejo, reikėtų tokį nr. skirti. Tik pageidaučiau, kad tokiam numeriui būtų apstu medžiagos, liečiančios mūsų, LŽS-gos, šeimą, jos rūpesčius, veiklą, ateities planus, aptariamąs išskylančias problemas.

Antra vertus, kažin, ar sąjungos išdas pakeltų tokių atskirų LŽ numerių išleidimą. Paskutinis atsiėjo (su visomis išlaidomis) apie 800 dol., o iš jo pajamų nėra. Be atskiro mecenato vargu ar pajėgtume tokius LŽ išleisti. Bandysime ieškoti išeičių.

— *Norėčiau išgirsti, Jurgi, Tavo ateities planus.*

— Kaip matai, Vyteli, nuėjau ilgą žemišką kelionę. Darbų krūvis spūstelėjo pečius. Argi nevertėtų kiek pailsėti, atsigauti, sakysime, čia, prie ežero, ar net prie vandenyno. Tokiomis valandomis bandau naudotis, tačiau ir tokiais atvejais širdyje rusena pagunda judėti. Tad iš visuomeninio gyvenimo nemanau trauktis, tik gal mano, kad ir menkų darbų dalį naštos paims jaunieji ant savo pečių.

Norėčiau sėkmingai baigti ir LŽS-gos pirmininko kadenciją, atiduodamas savo

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Australijoje skaitoma 10.000 lietuvių. Tai ateiviai po paskutinio karo. Anksčiau lietuvių Australijoje buvo tik vienas kitas.

Kiek didesni lietuvių telkiniai yra Sydnejuje, Melbourne ir Adelaidėje. Tai didieji Australijos miestai. Čia kiekviename lietuvių yra iki poros tūkstančių. Šiose vietovėse ir vyksta pagrindinė lietuvių veikla. Nors ir šios didžiosios vietovės viena nuo kitos yra apie 800 km., tačiau bendravimas tarp šių vietovių yra. Žinoma, į tą kultūrinį bendravimą įsijungia ir mažesnės vietovės, kur lietuvių po porą ar trejetą šimtų, kaip tai Geelongas, New Castle, Brisbanė, Perthas, Canberra, Hobartas.

dalį. Na, ir dar ilgesnį laiką pabuvoti drauge su jumis. Gyvenimo saulėleidyje dar norėčiau pasidžiaugti savo šeimos laime.

— Ach, primiršau, Jurgi, sakyk, gal meni savo gyvenimo skaudžiausius ir laimingiausius išgyvenimus — būtų įdomu...

— Visi mes jų turime. Turėjau ir aš. Didžiausi ir skaudžiausi mano išgyvenimai buvo: vaikystėje netekus mylimų tėvelių, vėliau patirta našlaičio dalia. Paskutinį kartą ant Šešupės kranto, atsisveikinus jauniausią brolių Pranuką, palikti savąją tėvynę, tėviškės namus, artimuosius, bėgant nuo grįžtančių raudonųjų. Skaudžiai išgyvenau savo vyr. brolio Jono šeimos ir visų tautiečių ištremimą į Sibirą. Širdyje įsimintinas liko ir momentas, kada mūsų laivas Bremene atsiskyrė nuo Europos krantų, ir išvykome į Ameriką. Tai buvo didysis savo tėvynės praradimas, be vilties kada nors į ją sugrįžti artimiausiu laiku. Baisiausias įvykis — Drezdeno žuvinimas, kurio bombardavimo metu kelias valandas teko praleisti bombų sprogime, ugnyje, mirčiai žiūrint į akis. Mačiau žustantį miestą, tūkstančius žmonių.

Laimingi momentai — baigtas mokslas, gauta tanyba, veikla nepriklausomos Lietuvos organizacijose, savo mylimos žmonos Verutės suradimas, trys dukrelės: Danguolė, Rasa ir Ramunė, ir dabar dukraitė Venesa bei žentai Benediktas ir Ričardas. Visa tai sudaro mano gyvenimo prašmę, neša džiaugsmą ir pasitenkinimą šioje žemiškoje kelionėje. Be abejo, ir daugiau teko patirti daug liūdnu, bet taip pat ir džiugių išgyvenimų.

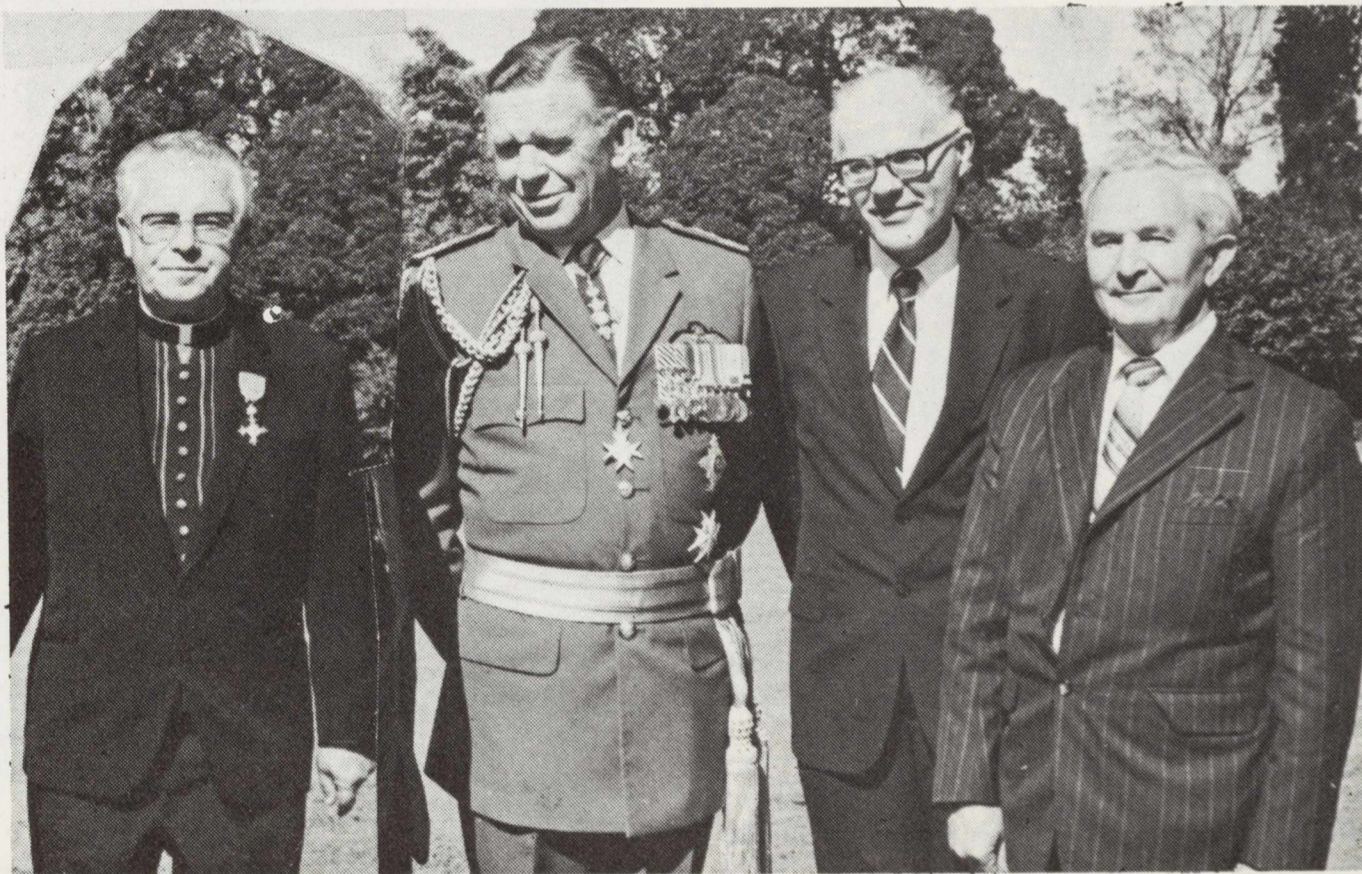
Savo gyvenimo motto pasirinkau tėvelių paskutinę valią: Daryti žmonėms gera, juos mylėti, ieškoti gyvenime ir žmonėse gėrio ir grožio... To siekiau savo gyvenimu ir darbais.

Nuo pat lietuvių įsikūrimo Sydnejuje, be jokios pertraukos, čia labai sėkmingai veikia Sydnejaus Moterų Draugija. Ji atliko neįkainojamus darbus lietuvių šalpos, socialinės ir kitų paramos bei ligonių priežiūros srityse. Jų pats didžiausias darbas — įsteigimas puikios senelių gyvenvietės, kuri yra labai gražioje prie Sydnejaus vietoje. Daug metų draugijai vadovauja prieš karą į Australiją atvykusi Ona Baužienė. Nuotraukoje šių metų valdyba: sėdi iš k.: M. Reisgienė, V. Ramanauskienė, O. Baužienė, M. Migevičienė; stovi: T.

Vingilienė, V. Kabailienė, A. Vingienė ir Gr. Petrauskienė.

From the arrival of the first Lithuanians in Sydney, its Women's League has been functioning successfully. The league's proudest achievement has been the founding of a home for the elderly. Ona Bauzas has been a leader of the league since her arrival here before the war. The present central committee consists of, from left to right: M. Reisgys, V. Ramanauskas, O. Bauzas, M. Migevicius. Standing: T. Vingilis, V. Kabaila, A. Vingis and Gr. Petrauskas.

Sydnejaus lietuvių kapelionas monsinjoras Petras Butkus labai gerai žinomas ne tik Sydnejuje, bet ir visoje Australijoje. Jis yra Australijos kapelionų vadovas, Tautos Fondo Australijai atstovas; "Lietuvių Dienų" žurnalo platintojas ir pirmas Lietuvos kunigas, gavęs Kūno Kultūros bronzos medalį; jis taip pat dainininkas, poetas ir rašytojas Msgr. P. Butkus buvo pirmas kunigas lietuvis, Australijoje, gavęs monsinjoro bažnytinį titulą ir apdovanotas Anglijos karalienės MBE ordenu.

Nuotraukoje: Msgr. P. Butkus stovi kartu su NSW valstijos gubernatorium Sir J. Rowland, kuris jam įteikė šį titulą; šalia — Pabaltiečių Komiteto pirm. V. Patasius ir Katalikų D-jos pirm. A. Vinevicius.

Msgr. P. Butkus and NSW Governor Sir J. Rowland. He is the first Lithuanian cleric in Australia to have received the title of monsignor and the MBE, title given by the Queen of England. Standing next to them are Baltic Committee Chairman V. Patasius and Catholic Brotherhood President A. Vinevicius.

Sydnejaus etninės grupės ypatingai gerai veikia. Jos turi savo kalbų radijo valandėles ir vieną, valstybės išlaikomą, televizijos stotį. Grupėse aktyviai dirba ir lietuviai. Kiekvienais metais yra rengiamas iškilmingas tų grupių susipažinimo balius. Paskutiniame baliuje dalyvavo ir NSW valstijos premjeras N. Wran; čia jį matome kartu su lietuvių atstovais; iš k. — I. Reisonienė, premjeras N. Wran, A.

Liutackienė ir J. Šlitterienė; stovi D. Bieri, V. Daudaras ir V. Šlitteris.

NSW Premier N. Wran at a ball commemorating the radio and television contributions of the various ethnic groups in Sydney. With him, from left: Lithuanian representatives I. Reisonis, N. Wran, A. Liutackis and J. Sliteris. Standing: D. Bieri, V. Daudaras and V. Sliteris.

Jau 30 metų kaip veikia Baltų Komitetas, kuris reprezentuoja lietuvių, latvių ir estų bendruomenes. Jis kiekvienais metais rengia išvežtųjų minėjimus, į juos pakviesdamas žymius australus politikus. Taip pat jis vedė didelę kovą prieš buv. darbiečių min. pirmininką G. Whitlam, kurio vyriausybė buvo pripažinusi Pabaltijį sovietams. Nuotraukoje — dabartinis Baltų Komitetas su min. pirm. J. M. Fraser, kuris šį pripažinimą atšaukė. I-je eilėje iš k.: dr. R. Kavaliauskaitė, M. Sakne (latvė), Australijos liberalų partijos pirm., ministeris pirmininkas J. M. Fraser, L. Looveer ir Vyt. Narbutas, ilgiausiai šiame komitete dirbęs lietuvis; II-je eil.: NSW opozi-

cijos vadas M. Dowd, G. Birzulis, T. Toomsallu, V. Patašius, komiteto pirm., V. Koskins, dr. R. Zakarevičius ir G. Bagdonavics.

The Baltic Committee has been active for 30 years, notably in its battle with G. Whitlam's government and its recognition of the Soviet occupation. The present committee, with Prime Minister J. M. Fraser, includes: First row, from left: Dr. R. Kavaliauskas, Latvian M. Sakne, J. M. Fraser, L. Looveer and Vyt. Narbutas. Second row: NSW opposition leader M. Dowd, G. Birzulis, T. Toosallu, V. Patašius, chairman V. Koskins, Dr. R. Zakarevičius and G. Bagdonavics.

Lietuvių Bendruomenė

Kai tik lietuviai Australijoje susirinko, tuoj ir susiorganizavo į Bendruomenę. Pradžioje dėl Bendruomenės valdžios buvo konkurencija — viena ar kita grupė norėjo patekti į Bendruomenės valdybą. Vykto taip, kaip prezidento rinkimuose. Po keletos metų ši įtampa atslūgo. Pasidarė taip, kad niekas nebenori eiti į Bendruomenės susirinkimą, nebenori būti renkamas į valdybą. Dabar padėtis nusistovėjo. Sąmoningi lietuviai ateina į metinį susirinkimą, ir niekas niekam nepavydi būti renkamam į valdybą.

Kas dveji metai yra šaukiamas Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimas. Čia susirenka iš visų apylinkių ir seniūnijų atstovai. Pirmas toks suvažiavimas buvo 1950 metų gruodžio mėnesį Sydnejuje. Suvažiavimo išrenka Krašto valdybą ir kitus Bendruomenės organus. Pirmasis Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas buvo Justinas Vaičaitis, o dabartinis yra Albinas Pocius. (Žiūr. praėjusį LD numerį. Red.)

Prie Bendruomenės atstovų suvažiavimo pradėta organizuoti ir kiti parengi-

Tasmanijos universitete Hobarte dirba mūsų žinomas lietuvis veikėjas A. P. Taškūnas. Jis yra vienas iš steigėjų Tasmanijos HELLP (Help Estonian, Latvian and Lithuanian People) ir Friends of the Captives organizacijų. Jis įsteigė ir plačiai čia skaitomą "Baltic News" informacinį biuletinį. Jis anglų ir lietuvių kalbomis daro pranešimus apie Lietuvos politinę padėtį įvairiuose Australijos miestuose, visur keldamas dabartinę pavergtą Lietuvą. Už savo paskaitas ir nepavargstamą darbą jis tikrai nusipelnė didelės pagarbos.

A. P. Taskunas works at the University of Tasmania at Hobart. He is one of the founders of HELLP [Help Estonian, Latvian and Lithuanian People] and of "Friends of the Captives." Publisher of "Baltic News," he also provides Australians with information about Lithuania's political situation in English.

mai, kaip Dainų Šventė, Sporto Šventė, Tautinių Šokių Festivalis, Meno paroda, Literatūros vakaras, Teatro spektaklis ir pan. Taip šis parengimas pradėta vadinti

Lietuvių Dienomis. Šiais metais Lietuvių Dienos vyksta Melbourne tuoj po Kalėdų.

Dainų Šventė

Dainų Šventė vyksta Lietuvių Dienų metu. Chorvedžiai savo posėdyje iš anksto nustato repertuarą, ir chorai per dvejus metus ruošiasi šventei. Tokiai šventei susirenka keletas chorų. Anksčiau susirinkdavo penki ar šeši chorai, bet paskutinėje Dainų Šventėje Adelaidėje buvo tik 3 chorai. Mažesnių vietovių chorai ne visada veikia. Į Dainų Šventę gal daugiausia susirenka publikos. Ne mažiau būna, kaip tūkstantis, o kartais ir daugiau. Juk į Lietuvių Dienas suvažiuoja žmonių ir iš mažesnių vietovių.

Športo Šventė

Sporto Šventė vyksta kiekvienais metais. Tais metais, kada vyksta Lietuvių Dienos, sportininkai prisitaiko prie jų ir vyksta toje pačioje vietoje. Šiaip sportininkai savo šventes turi ir mažesnėse vietovėse, kaip Geelongas, Hobartas. Jaunimas mėgsta sportą ir užtat sporto klubų yra ir mažesnėse vietovėse. Į Sporto Šventes susirenka paprastai apie 400 sportininkų. Rungtyniavimas vyksta įvairiose

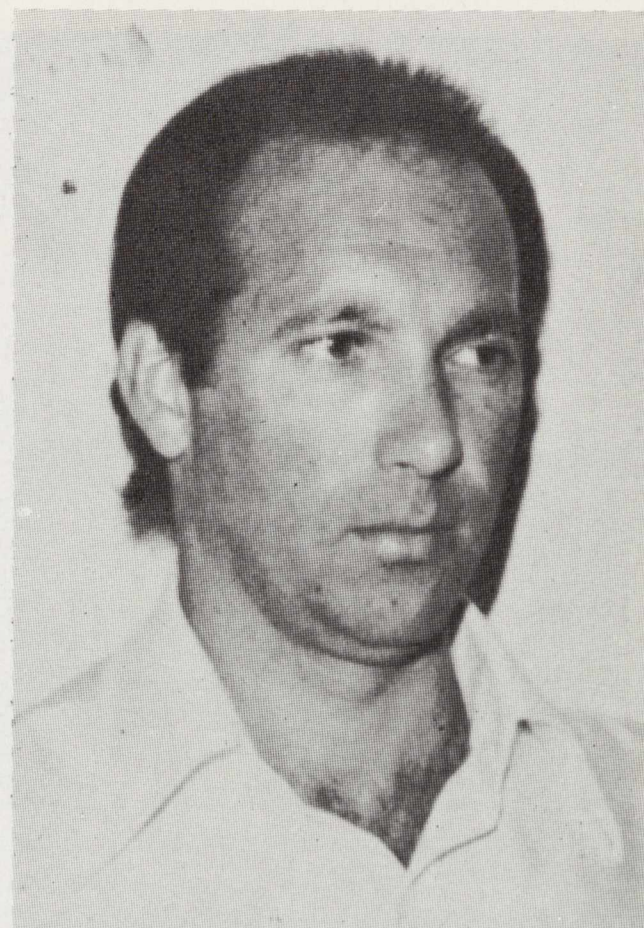
sporto šakose, kaip krepšinis, tinklinis, lauko tenisas, golfas, stalo tenisas, plaukimas, šachmatai. Porą kartų jau buvo Australijoje ir JAV lietuvių krepšinio komanda. Ir ji ne visus laurus nusinešė, susitikusi su Australijos lietuvių sportininkais.

Tautinių Šokių Festivalis

Jaunimas mėgsta tautinius šokius. Į tautinių šokių festivalį susirenka apie 400 šokėjų. Tie festivaliai vyksta Lietuvių Dienų metu. Tautinių šokių grupės turi ir mažesnės vietovės. Į šventę atvyksta šokėjai net iš Pertho, kuris apie 3000 km. nuo didesnių vietovių.

Reikėtų dar suminėti mūsų teatralus. Teatro grupės nuolatos dirba tik Adelaidėje, Sydnėjuje ir Melbourne. Jos yra surengusios nemaža spektaklių. Paskutiniu metu Sydnėjaus teatras Atžala atvežė į Melbourną dvi K. Ostrausko mikrodramas — Šaltkalvį ir Pypkę. Ir Adelaidės teatras Vaidila dažnai atveža kokį spektaklį į Melbourną. Tik Melbourne mažai kur važiuoja. Buvo, tiesa, Melbourne Aušra nuvykus į Sydnėjų.

Iš jaunimo organizacijų be sportininkų gal stipriausiai veikia skautai. Didesniuose centruose, kaip Melbourne, Sydnėjus ir Adelaidė, jų yra veik po šimtinę. Kasmet jie turi stovyklą, 1977 m. čia vyko ir 6-toji tautinė stovykla. Daug silpniau čia veikia moksleiviai ateitininkai.

Mažoje Pertho lietuvių kolonijoje irgi pulsuoja lietuviškas gyvenimas, kurio didelis veikėjas yra jaunimo atstovas Eugenijus Stankevičius. Jis čia LB apylinkės pirmininkas, jaunimo vadovas, Lietuvių Namų pirmininkas ir sėkmingai vadovauja architektūros skyriaus kompiuterių sekcijai. E. Stankevičius už savo veiklą laimėjo Australijos iškiliausio jaunuolio vardą.

In the small community of Perth, the Lithuanian spirit is kept alive by Eugenijus Stankevičius, who is not only chairman of the local Lithuanian community, but also leader of its Youth Section and chief of the computer section of an architectural firm. Eugenijus has won the Outstanding Youth in Australia award.

Lietuvių veiklos bazė Australijoje yra Lietuvių Namai. Tokios namus turi Adelaidė, Melbourne, Sydnėjus, Perthas, Geelongas ir Brisbane. Čia paprastai vyksta susirinkimai, pasilinksminimai ar baliai, repeticijos, čia esti įsikūrę kredito kooperatyvai, bibliotekos.

Religinė apraiška

Visos didžiosios lietuvių kolonijos turi savo kapelionus. Nėra formaliai lietuviškų parapijų, kaip Amerikoje. Vietos vyskupai tokiom tautinėm parapijom buvo priešingi. Čia kapelionai dirba panašiai kaip ir klebonai, tik nuomotoje bažnyčioje, tik skirtomis valandomis. Tik viena Adelaidė laiminga, kad vyskupas leido lietuviams įsigyti savo bažnyčią.

Pamaldom lietuviai gausiai renkasi. Pradžioje prie bažnyčios vyko ir visas lietuvių gyvenimas: bažnyčios salėje vyko bendruomenės susirinkimai, repeticijos pasitarimai, mokykla. Įsigijus Lietuvių Namus, tie susirinkimai atpuolė. Žmonių tačiau bažnyčioje nesumažėjo. Susirinkimams skirtas tinkamas laikas, kad iš bažnyčios žmogus galėtų laiku patekti. Pas-

Australijos sportininkai intensyviai rengiasi Pasaulio Lietuvių Dienoms ir Sporto Šventei Chicagoje 1983. Sportininkai, kurių, numatoma, atvyks apie 80, be svečių, jau dabar reguliariai treniruojasi. Galutinės rinktinės bus sudaryta per sekančią sporto šventę Lietuvių Dienų metu Melbourne. Nuotraukoje: išvykos į Ameriką Org. komitetas. Sėdi iš k.: N. Grincevičiūtė-Walls, A. Laukaitis - pirm, ir išvykos vadovas, S. Motiejūnaitė-Gustafson; stovi:

P. Gustafson, Vl. Dautartas, J. Belkus ir D. Atkinson.

Australian athletes prepare intensively for the 1983 Lithuanian Days and Sports Festival in Chicago. The finalists will be chosen during the present Lithuanian Days in Melbourne. Members of the committee organizing the trip to Chicago are, from left: N. Grincevičius-Walls, chairman A. Laukaitis, S. Motiejūnas-Gustafson. Standing: P. Gustafson, Vl. Dautartas, J. Belkus and D. Atkinson.

Šiais metais Melbourne vyksta Australijos XII-sios Lietuvių Dienos. Jos vyksta kas antri metai ir į jas susirenka kone visos Australijos lietuvių meninės, kultūrinės, sportinės ir kitokios pajėgos. L. Dienos trunka visą savaitę, ir jos užbaigiamos grandioziniu Naujų Metų balium. Šių metų Lietuvių Dienoms jau senokai rengiamasi ir, atrodo, jos bus labai gerai pra-

vestos. Tikimasi ir svečių iš Amerikos.

Nuotraukoje Melbourne Lietuvių Dienų rengimo komitetas: sėdi iš k: — B. Šaulytė, kun. P. Vaseris, H. Statkuvienė, pirm. A. Bladzevičius, A. Baltrukonienė, V. Didelis ir B. Prašmutaitė; stovi iš k. — V. Ališauskas, V. Straukas, J. Tamošiūnas, R. Ragauskas, V. Adomavičius, A. Karazija ir J. Vaitiekūnas.

Melbourne is presently hosting Australia's 12th Lithuanian Days Celebration. The festivities last one week and finish with a grand ball. Members of the organizing committee, from left to right: B. Saulys, Rev. P. Vaseris, H. Statkus, chairman A. Bladzevicius, A. Baltrukonis, V. Didelis, and B. Prasmutas. Standing: V. Alisauskas, V. Straukas, J. Tamosiunas, R. Ragauskas, V. Adomavicius, A. Karazija, and J. Vaitekunas.

kutiniu laiku žmonių skaičius bažnyčioje sumažėjo. Juk per 30 metų nemažai jau išmirė, o jaunimas kažkaip lietuviškos bažnyčios nemėgsta. Kažin, ar jis mėgsta bet kokią bažnyčią? Prie bažnyčių liko beveik visur lietuvių savaitgalio mokykla. Kol vaikas dar mokykloje, tai jis lanko dar ir lietuvišką mokyklą, bet kai jau išėjo, tai ir išėjo.

Be bažnyčios, organizuotas katalikiškas gyvenimas gana stiprus. Čia veikia Ateitininkai sendraugiai, Moksleiviai ateitininkai, Katalikų Moterų draugija ir kaikurios religinės brolijos. Visas katalikiškas organizacijas ar vienetus apjungia Lietuvių Katalikų Federacija. Ji leidžia katalikišką savaitraštį Tėviškės Aidus, ji šaukia katalikų organizacijų atstovų suvažiavimą, į kurį susirenka apie 60 atstovų. Dažnai suvažiavimas vyksta su atskira programa, kaip literatūros vakaras, religinis koncertas ar talentų vakaras ir pan. Federacija skelbia kasmet gegužio mėnesį maldos mėnesiu dėl religijos persekiojimų Lietuvoje.

Paskutiniu metu Federacijos valdyba puikiai sutaria su Australijos Lietuvių Krašto valdyba. Taip ir šiais metais Kat. Federacijos valdyba įderino savo suvažiavimą į Lietuvių Dienas, kad būtų visų Australijos lietuvių pilnas ir ir solidarus veikimas. (pv)

Lietuviškų Giesmių Plokštelė

Vadovaujant jaunam, energingam ir gabiui muzikui bei kompozitoriui Aleksandriui Stankevičiui, jo naujai sudarytas Montrealio Lietuvių Choras suspėjo per trumpą

laiką pasiruošti ir magnetofono juoston įrašyti visą eilę Lietuviškų tradicinių ir visiškai naujų kalėdinių giesmių. O jų įrašyta iš viso net 14.

Tenka su malonumu konstatuoti, jog šio įrašo idėja jos realizavimas, imant omenin pačių dainininkų suverbavimą iš dviejų chorų (Aušros Vartų Parapijos veteranų ir jaunųjų "Pavasario" choro mergaičių) buvo įvykdyta šio jaunojo maestro asmeniškai iniciatyva. Kitas įdomus siurprizas, kad iš tų 14-os įrašytų dalykų, 3 buvo jo paties kūriniai, prie kurių aš norėčiau čia truputį stabtelėti.

Repetuojant, daugeliui mūsų jie atrodė pernelyg komiški ir lengvabūdžiai. Tačiau, kai susirinkome visi bendroms repeticijoms ir, 'Marko' įrašų studijon didžiajam egzaminui, viskas pasirodė visai kitokioje šviesoje. Tai gana naujoviški dalykai, sukurti šiuolaikinės muzikos motyvais.

Pirmasis jo kūrinys "Angelų Balsai"—tai lyg kažkur iš kosmoso atskridusių garsų mišinys, palydimas visų keturių mišraus choro balsų harmonijos. Tai giesmė išties be žodžių. Tikrai stebėtina kompozicija.

Antrasis kūrinys—"Linksmų Kalėdų"—vėl įmantrus kalėdinių sveikinimų montažas aštuoniomis kalbomis. Pradedama lietuviškai—Linksmų Kalėdų, sekamų Merry Christmas, Joyeux Noel, Buona Natale, Froehliches Weihnachten, Felices Navidades, Feliz Natal, ir užbaigiama su lenkišku—Wesołych Świąt. Pati kompozicija pradedama visų 4 balsų vokaliniiais varpais, kuriems nuaidėjus, gana smagiu tempu visi 4 balsai sugaudžia—Linksmų Kalėdų, Merry Christmas ir t.t. Baigus šį epizodą, vėl nuskamba vokaliniai varpai, ir šiems nutilus, vėl kartojama—Linksmų Kalėdų, etc., keletą kartų, kol viskas užsibaigia ir pradingsta pianissime.

Tai bene geriausiai pavykęs jaunajam kompozitoriui kalėdinių temų kūrinys.

Trečias ir paskutinis Aleksandro kūrinys—"Laukiame su Viltim." Čia moterų balsai pratęsimai kartoją "Sveikiname, sveikiname . . ." Tuo tarpu vyrų balsai unisonu kartoją "Su Šventom Kalėdom, su šventom Kalėdom," kol viskas baigiama kalėdinių sveikinimų šauksniais. Visi 3 kūriniai perdėm naujos, moderniškos dvasios, tačiau labai atitinkantys kalėdinę atmosferą.

Pats juostos įrašymas pradedamas lietuviškosios muzikos klasiko J. Naujalio kūrinium "Tyliają Naktį" (A. Stankevičiaus aranžavimas). Toliau girdime M. Petrausko "Skubinkit, Piemenys," J. Siniaus "Nakties Tylėje," R. Gruberio "Tylis Naktis," J. Švedo "Berneliai, Kelkit," A. Aleksio "Ateikit, Vaikeliai," J. Bertulio "Iš padangių tolimųjų." Įrašai užbaigiami su J. Naujalio "Linksmą giesmę."

Juostos įrašymas truko 2 dienas, po 6 valandas kiekviena.

Jaunasis muzikas Aleksandras Stankevičius-Stankė yra čia Montrealyje gimęs, žymaus knygų leidėjo Aloyzo Stankevičiaus sūnus. Iš jo galima tikėtis didžiųjų dalykų. Tenka su malonumu pabrėžti, kad šis jo naujai sudarytasis choras jau spėjo puikiai pasižymėti, laimėdamas etninių chorų dainavimo čempionatą—Kvebeke. Dabar laukiama visos Kanados chorinio dainavimo rungtynių rezultato, į kurias šis choras, kai po Kvebeko čempionas—taipgi įsijungė.

Visa tai rodo jaunojo muziko Aleksandro Stankevičiaus nepaprastą dinamizmą, kūringumą ir didelį entuziazmą lietuviškajai muzikai bei kultūrai. —D. N. Baltrukonis

Prieš tamsą visi lygūs

Ištrauka iš romano "Urviniai žmonės"

Morkus valgydamas girdi — retas lašas nupuola po lašo. Lašas nuo akmens žemyn ant akmens. Toli nuo dienos šviesos. Šal-
toje drėgmėje.

Padedą į šalį tuščią dėžutę. Žiūri į Morį. Indėnas atsišliejęs sėdi ir yra užsimerkęs. Savo dėžutės nebuvo nė lietuš. Paslikas išsisi, snūduriuoja, o gal ir visai užmigęs. Primityvūs turi stiprius nervus: prisiglaudę kur galvą greit užmiega. Jo kojos paslikai ištiestos: jos, kaip numirusių, atrodo dar ilgesnės. Galva nusvirus ant krūtinės, lyg jis būtų negyvas, kažkoks kautynėse žuvis ar partizanas. Su galva kartu pasviręs šalmas ir prožektorius. "Už tėvynę!" — atsimenta šią pozą panašų paminklą: prie tolimojo vieškelio akmeninį ženklą didžiam heroizmui atminti. Pasivaidena berniukas, kurs praeidamas vieškeliu sustoja ties tuo savanorio paminklu. Liūdnom akelėm žiūri rimtas į buvusį artoją, kuris savanoriu išėjęs tautos istoriją pasuko nauja kryptimi. Akmenimi pavirdamas, savo ir apylinkinėms parapijoms išpirkęs laisvę, kuri ligtol tebuvo tik svajonė iš senųjų dainų. Berniukas perskaito tuos du tiesos žodžius, kurie ten parašyti: "Už tėvynę!" Kasgi atsitiko, kad dar šito savanorio bendraminčiams neišmirus, tauta net be jokio šūvio leido sau ant kaklo užrišti kilpą...

Aplinkui tamsu. Prieš tamsą visi lygūs: ir jis, ir indėnas, ir akmenys... Kažkaip nerealiai atrodo šis čia buvimas. Ta beždė tyla, žemės įščios tyla... Kažkokia grėsmė skverbiasi į pat širdį iš tos glūdomos, iš tylos tamsoje... Keista jausti čia save. Argi tikrai esi kažkas atskira nuo tos tamsos, atskira nuo tų uolų, akmenų ir už tėvynę žuvusio? Kurčiame, juodame inertingume laikinas ir vienišas pasijunta Morkus. Per tūkstančius metų čia akmenyje niekas nepakito. Nėra laiko, jis išnykęs. Yra tik ištinė naktis, niekad neateina diena, laikas sustojęs, užtvenktas. Tik ten toli viršuj yra dienos, saulė, laiko ir oro atmainos. Laiką čia atsineša tik auksakasiai — minutinį, valandinį laiką — ir išsi-

keldami su laikrodžiais jį vėl nusineša. Čia vistiek pat, ar ten viršuj lyja, ar sninga, ar saulėtas vasaros vidudienis — vis ta pati drėgmė, vėsi, akmeninė naktis. Ten paviršuj viršum visko yra laikas, kaip jūros dugne viršum visko yra vanduo. Ten viskas laike, kaip jūros dugne viskas vandenyje. Ten laiko tironija. Visa istorija, tos tariamai reikšmingos datos ligi čia nepasiekė. Iš čia jos tokios tolimos, lyg antikiniai mitai. Va, sėdi taip — aplinkui tyla ir tamsa. Ir atrodo — viskas visur sustoję, nekinta. Rodos, sėdi čia taip nei senas, nei jaunas — sėdi akmenyje tūkstančius metų...

Brrr! Morkų nupurto drebulys. Šalta po drėgnais drabužiais. Gręždamas negali išsisaugoti vandens: pasėdėjęs šalta. At-

Romane "Urviniai žmonės" Juozas Kralikauskas vaizduoja kelių Kanadon iš Europos po II pas. karo atvykusių lietuvių darbą aukso kasyklose. Jie, pasirašę darbo sutartį metams, čia dirba kartu su indėnais ir kitais įvairaus plauko asmenimis... Nepaprastai sunkus darbas žemės gelmėse, neįprastos gyvenimo sąlygos tų naujųjų ateivių tačiau nesulaužo, neprišlegia, nedegraduoja... Po išdirbtų metų, jie išlenda iš "urvų" ir iškeliauja kito gyvenimo ieškoti.

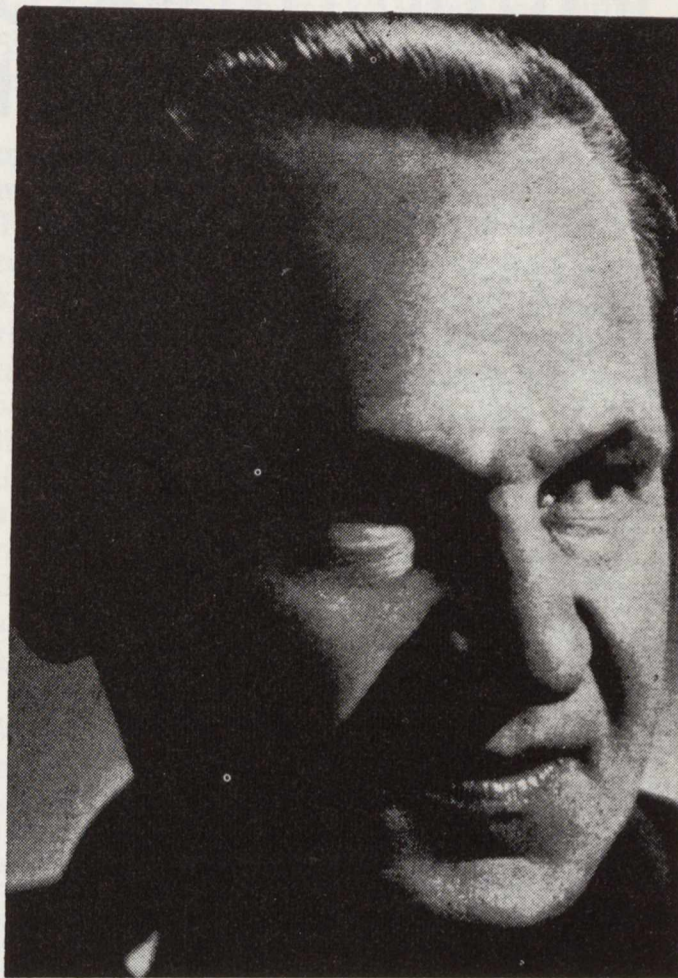
Vyr. veikėjas Morkus Budrys, daugiau bendravęs mintimis su savo paliktu sūnum Lietuvoje, negu išivėlęs į kortų ir girtavimo azartą, kaip čiabūviai, atsižada širdyje: niekad gyvenime nenešioti auksinių daiktų, kurie pagaminami iš kančios ir vargo.

rodo, lyg ant pečių jau nebūtų jokio drabužio. Pats drėgnas vėsumas čia požemij saugo, kad netinginautum. Jei tik kiek ilgiau užtrunki be darbo, šalta ir pečiuose, ir sąnariuose, ir širdyje. Morkus vėl atsitokėja, kad sėdi ne akmenyje tūkstančius metų... Ne, jis tik labai laikinas ir vienišas neišsilenkiamo laiko srovėje...

Kažin, netoli pusvalandžio jau bus sėdėta?..

— Parodyk, tėčiukai, kur rodys laikrodis, kai tu jau esi namo. Aš pažiūrėsiu ir žinosiu, ar jau pareini...

Kambaryje per dienas ir naktis ėjo tasai delčios veido laikrodis. Likęs berniukas vežiodavo po kambarį virvele parištą automobiliuką, vis ratu ir ratu, gal keliasdešimt kartų. Paskui nuėjęs pasisukaliodavo virtuvėje, kur krapštinėdavos senelė, vis negalinti apsiprasti mieste ir pasiilgus kaimo. Sugrįžta vėl į kambarį. Užsilipa ant kėdės ir ilgai žiūri pro langą, prie stiklo priglaudęs kakčiukę ir nosytės galiuką. Gal ims

Rašytojas Juozas Kralikauskas (Plačiau apie jį buvo LD 1981 m. sausio nr.)

Š. m. gruodžio mėn. rašytojas iš Kanados atvyksta į Los Angeles, kur dalyvaus L. F. B. rengiamame literatūros vakare.

Author Juozas Kralikauskas

ir pamatys jau pareinant tėčiuką, savo dievaitį, savo visą linksmumą. Paskui užsigulęs pilvuku ant stalo, ilgai žiūri į veidrodžio veidą. Ta trumpesnė kojėlė dar neužėjęs ant tos vietos, kai tėčiukas eis iš teismo...

Morkus atsistoja. Lips kopečiomis vėl tęsti savo darbo. Nutirpusi dešinė koja. Pažiūri į Morį iš arčiau. Šis tikrai miega. Pajudina: taip, tie primityviųjų pavydėtini nervai. Atsimerkia tik stipriai papurtintas. Indėnas greit išsičjūkuoja ir tylus žirkluoja paskui Morkų. 2 val. 30 min. baigs gręžti, paskui pasiruoš sproginti ir pagaliau padegę knatus skubiai iš čia pasišalins. 4 val. grįžęs iš darbo gal ką ras parneštą iš pašto, jei lėktuvas atskris. Budrio dvasia kiek nusigiedrija. Bus gal koks laikais, tremtinių laikraščių iš Vokietijos. Atsigaivini, kai grįžęs palendi po dušu. Nusitrynęs šiurkščiu rankšluoščiu, persirengi, atsisėdi ant lovos ir pasineri į naujai gautus laikraščius ar knygas: atsigauini, išsiblašakai, užsimiršti. Iš ledlaikio gadynės akmenynų persikeli vėl į dvidešimtą amžių...

Atkopęs prie mašinos, Morkus vėl iš geležinio butelio įpila alyvos į automatinę tepalinę oro vamzdžio gale. Pasukdamas rankeną, įjungia orą ir vandenį: gręžimo mašina vėl paleista veikti.

LIETUVIŲ LITERATŪROS KLASIKO V. KRĖVĖS ATMINIMUI

(Tęsinys. Pradžia spalio nr.)

TARP ROMANTIZMO IR REALIZMO

Romantiški Krėvės kūrybos bruožai: egzotinė medžiaga (tolima senovė, Rytai), subjektyvus vaizdavimas, tėvynės meilė, herojų didingumas ir emociingumas, jų gavališkos prigimty, aistringos, daug kovojančios ir kenčiančios, be to, žmogaus ryšys su gamta (panteistiniai pradai).

Krėvės daugelis personažų, kad ir paprasti žmonės, yra svajotojai arba savotiški filosofai. Štai, senojo Gelovinio, "Šarūnė" žodžiai: "svajoji... Gyvenimas — tai balta plunksnelė, vėjo nešiojama; kur papūtė, ten ir lekia... Bet kad kuris sužinotų žmogus, kas bus tenai, toj žiaurioj tylumoj, kuri šaipos į visus, tai būtų..."

PASAKOS IR LEGENDOS

Prie ankstyvosios - romantinės - Krėvės kūrybos reikia priskirti ir jo pasakas, padavimus, taip pat, "Rytų pasakas", — tolimųjų Rytų gyvenimo ir filosofijos temomis, kurios buvo spausdintos daugely žurnalų Rusijoje ir Lietuvoje, o 1930 m. sudaryta iš jų knyga, kurią Čikagoje perspausdino "Terros" leidykla (1954 m.) Krėvės mirties metais.

Romantinis kūrinys ir jo viso gyvenimo darbas, lyg ir studija, pradėtas autoriui dar labai jaunam esant, rašytas iki pat jo mirties ir... nebaigtas. Dalis to veikalo parašyta dramos forma, paskui — lyg dramatiizuota poema, ar apysaka. Tai "Daugaus ir žemės sūnūs" — iš Kristaus laikų, biblijoj žinomi veikėjai ir tų laikų gyvenimo koloritas. Liudas Gira tą veikalą vadino bibliiniu epu, o Mykolaitis-Putinas — bibrine apysaka; pats autorius Krėvė dar niekaip nebuvo pavadinęs; parašė dvi dalis, turėjo būti ir trečioji, kurią tęsė jau išėivijoje, bet jos nebaigė, liko tik atskiri fragmentai. Vienu ryškiausių to veikalo charakterių, giliai dramatinų — Herodas.

Sakoma, kad daugiausia Nepriklausomaj Lietuvoje skaitoma knyga buvo Krėvės "Dainavos šalies senų žmonių padavimai." Tai ne tik populiarai, bet ir tikrai viena gražiausių, romantiškiausių Krėvės kūrinių, autoriaus taip dedikuota: "Mano motinai Rožei, svajoti ir tėvynę mylėti mane išmokiusiai, atminti". Ne tik tai knyga, bet ir graži dedikacija.

Tai arti dešimties padavimų rinkinys ir gale — "Daina apie arą", kuri nėra padavimas, o tik laisvos dvasios simbolio išryškinimas, apdainavimas. Padavimų medžiaga imta iš liaudies, bet savaip sukomponuota, idėjiškai išryškinta; taip jų kiekvienas pasidarė savaimingu meno kūrinium. Čia panaudojama tautosakos vaizdingumo priemonės, liaudies simbolika, net ir liaudies dainų poetika; tačiau sukuriamas savaimingas Krėvės stilius: ritmiškai banguoją periodiniai sakiniai. Gražiausiais iš šių padavimų laikomi: "Milžinkapis", "Užkeikta merga", kurioje išryškinta pražūtinga meilės aistros jėga; o idėjiniu prasmingumu ir kompoziciniu atžvilgiu — geriausiai parašyta "Gilšė".

"Milžinkapio" pagrindinė idėja: kas išsižada tėvynės dėl savo asmeninių reikalų, tas žūsta; kas aukojasi tėvynei, to vardas lieka gyvas tautos širdy, apie jų dvasios didybę kalba milžinkapiai. Kur gyvybės nesigailėdamas narsiai kovėsi su priešais Zubrys ir kiti narsūs Merkinės berneliai, kur žuvo skaisčioji Zubrio mergelė, ten dabar stovi aukštas, visus stebinantis kalnas.

"Gilšėje" bernelis, kad laimėtų mergelės meilę, nužudo tris pirklus, atima jų turtą ir užsitraukia dievų bausmę. Už padarytas skriaudas — įvairios bausmės: liko jauna našlė, — bausmė 99 metų, maži vaikai — 33 metų, liko sena motinė, — bausmė 13 metų. Galėtų bausmę atsipirkti, jei bernelis eitų ir kovotų dėl tėvynės; bet jis egoistinę laimę statė aukščiau, tai niekas jo išgelbėti negali: nugrimzdo jie abu su mergele ir jų dvarai, ir žmonės jų net vardo neatmena... Kodėl niekas negrįžta iš ten? Gal ten aukštinė butis, ar gal — pelenai padulkės, žalia vejele užaugs, kur žmogus buvo — ir daugiau nieko... (VI t., 151-152 p.).

Toksai "filosofas" yra ir skerdžius Lapinas, ir Vainoras — apysakoje "Bedievis" ir Gugis "Raganiuje" ... Visi jie "šiaudinės pastogės" apsakymuose. Tai romantiškos dvasios veikėjai, nors vaizduojami realiame kaimo gyvenime.

Skerdžius Lapinas — tiki miškiniais, monais, mistiškai santykiauja su gamta. Lapiną kaimiečiai erzindavo, o jis meluodavo jiems, prigaudinėdavo. Savo gyvenimą Lapinas siejo su Grainio liepa. Girtas Grainys, po krikštynų susiginčijus, liepą nukirto, Lapinas susijaudino, apsirgo ir mirė. Lūžo kertama liepa, Lapinas irgi palūžo, nors buvo tvirtas.

Vainoro "filosofija" kiek sudėtingesnė už Lapino, nes ir miestą jis matęs, knygų skaitęs... Tai keistas kaimietis, mėgstas sėdėti ant šmėklų kalnelio, kur medžiai vėšlūs, nes tenai buvę senovės kapai... Vainoras tiki į mirusių vėles medžiuose; dėl jo savotiškų pažiūrų ir šnektų, žmonės jį praminė bedieviu.

Moderniškesnis už Lapiną ir dar įtakingesnis kaime už abu, Vainorą ir skerdžių Lapiną, yra kitas skerdžius — Gugis apysakoje "Raganius", kuris ir juokų iškrečia ir beveik visą kaimą valdo...

Romantiškumo bruožų yra dar ir šiuose realistiniuose apsakymuose: "Antanuko rytas", "Silkės"; pastarajame tarnaitės Marcelės, naivios kaimietės, gerai autoriaus pavaizduota savotiška jos moralė: pavogus žydo Kušliaus keletą silkių, jai nerami sąžinė, kad ji tada pavagia iš šeiminkės kiaušinių, paslepia, ir laukia tik progos, kada galės atiduoti juos Kušliui, ir tada bus nuodėmę išpirkusi...

Šie suminėti apsakymai, įskaitant ir dramatiizuotą "Žentą", yra Krėvės kūriniai tarp romantizmo ir realizmo. Pavyzdžiui, "Skerdžiaus" vaizduojama reali kaimo aplinka, o veikėjo - Lapino - vidaus pasau-

lis labai romantiškas.

Romantiniu bruožu reikia laikyti ir beveik visoje kūryboje praeities idealizavimą. — "Blogyn eina viskas ir silpnyn slenka pasaulis", — skundžiasi skerdžius Gugis "Raganiuje";

"Nesusikalbu su savo laikų žmonėmis", — Vainoras "Bedievyje."

"E, mirti geriau, negu tokiais laikais gyventi, — Lapinas "Skerdžiuje".

"Sunkiau buvo gyventi, bet linksmesni buvo visi, — svarsto Gaidelionis "Žente"; net ir Šarūno dabartis laikoma menkesne už jo tėvo Vydieučio gadybę; ir "Skirgailoje" — Lietuva neprilygo dar senesnei-pagoniškai-Lietuvai; iš to ir Skirgailos asmens tragizmo dalis: kad tas persilaužimas buvo neišvengiamas.

Tas laiko palyginimas, vis senesnių laikų naudai, irgi tam tikras romantizmo bruožas. (Matyt, ir mes visi lietuviai esame romantikai, nes ir šią tikrovę — išėivijoje — lyginame su mūsų praeitim, žinoma, tik praeitį idealizuodami... Anuomet, Lietuvoje, — viskas buvo geriau...).

KRĖVĖS KŪRYBOS VERTĖ

Taigi, Krėvė buvo ir romantikas ir, savo žmones vaizduodamas, realistas, o vaizdavimo tobulumu — klasikas.

Yra Krėvės ir tokių kūrinių, kur jis bandė būti visiškai realistas. Tokios yra apysaka "Migla", kurią vokiečių okupacinė valdžia cenzūravo (ir paskui autorius turėjo slapstyti); beveik publicistinės novelės — "Draugai", "Tortas", "Gėlės" ir kitos, kuriomis Krėvė kritikavo prezidento Smetonos laikų visuomenę. Bekritikuodamas buvo net palinkęs į kultūrbolševizmą, bet neilgam; be to, tikrieji komunizmo simpatikai jo tokiu net nelaikė.

Šios grynai realistinės novelės neprilygo jo ankstesnių, neįtikinamos situacijos, silpni charakteriai, — ši kūryba neatrodė krėviška...

Čia nebuvo ir tos jaunatviškumo dvasios, žmogaus, laisvę pamilusio, pilną nerimo ir aukštesnių polėkių, slopinančios ramumos besibodinėčio, kaip, pavyzdžiui, "Dainoje apie arą" ir kitoje jo kūryboje; kai tas jaunatviškumas gal ir sudarė pagrindinį Krėvės kūrinių grožį.

Krėvė nėra buvęs tikru pedagogu, nesuprato jaunųjų literatų ir nesistengė jų suprasti. Gal užtat jis ir mėgo vos keletą savo laiko jaunųjų: Binkį, Putiną, Faustą Kiršą, Savickį, Balį Sruogą... Bet jo paties kūryboje, nors iškėlė ir vaizdavimo konservatyvumą, buvo gavališko, savotiško polėkio, jėgos.

Suvedant jo kūrybos charakteristiką į trumpą įvertinimą, galima pasakyti, kad Krėvės raštai vertingi dėl temų platumo, kalbos grožio, charakterių ryškumo ir jų psichologinio tikrumo; giliai etniški, bet ir visuotiniai gilios idėjos filosofine bei religine prasme; veikėjų religija — savotiškas pagonybės ir krikščionybės su panteizmo priemaišomis variacija. Jis buvo labiausiai pamėgęs galingas asmenybės, kieto ryžto, audringos dvasios, maištingus, išdidžius; sunkios istorinės padėties fone tokie asmenys suspindi dvasios galybe, tragišku didingumu (kaip Šarūnas, Skir-

Nukelta į 15 psl.

gaila, Herodas...).

Ar įėjo Krėvė į pasaulinę literatūrą? Taip. Yra jo raštų rusų, lenkų, vokiečių, latvių, anglų kalbomis (gal dar ir kitomis).

Jums, kurie šiandien skaitote mieliau angliškai, yra Manyland Books, Inc., leidyklos išleistos "Lithuanian Short Stories", redaguota St. Zobarsko, kur atrasite dvi gražias Krėvės noveles: "Silkės" ir "Gilšė" angliškai (1959). 1964 metais irgi Manyland Books leidinys "The Herdsman and the Linden Tree" ("Skerdžius ir liepa"); tame labai gražiame leidinyje įtalpintos 5 Krėvės novelės: "Pasakė teisybę", "Silkės" "Antanuko rytas", "Žmogžudys" ir "Kerdžius ir liepa" angliškai. Prie šių penkių novelių rinkinio įžangoje profesorius Charles Angoff taip išsireiškia: "Joks literatūros kritikas negali skųstis dėl Pabaltiečių kūrybos, kaip jie galėtų pasiskųsti dėl amerikiečių rašytojų, kad jie nenaudoja praeities (usable past). Tautos legenda yra brangiausias turtas", — sako prof. Angoff ("A legend is a nation's proudest possession"). "Ir joks rašytojas tautos legendų taip gerai nepanaudojo, kaip Vincas Mickevičius-Krėvė."

KITI APIE KRĖVĖS KŪRYBOS VERTE

Panašiai apie Krėvės kūrybą yra kitados išsireiškęs ir mūsų poetas Mykolaitis, sakydamas, kad nė vienas lietuvių prozas rašytojas taip giliai bendražmogiškai nepažvelgė į mūsų istoriją bei tautosaką, ir nė vienas paprastu pasakojimu, klasikiniu stiliumi, neiškėlė tiek gilių problemų ir sudėtingų charakterių, kaip Dzūkijos klasikas — rašytojas Krėvė.

Kodėl Krėvė rašė ir kam jis pasirinko tą, o ne kitą medžiagą ir tokias temas? Į šį klausimą jis pats atsakė savo kalboje per jo 70 metų sukakties pagerbimą.

Cituojau:

"Norėjau atkurti tą senąją Lietuvą, kurie viena ranka kovojo prieš visą Europą, kai šioji kryžiuočiams teikė pagelbą. Lietuva ne tik tai nesužlugo, nenusileido, o sužlugdė tą kryžiuotį, kuriam Europa nešė pagelbą. O kita ranka Lietuva užkovojo didesnę pusę šios dienos Rusijos. Norėjau parodyti, kad kovose, mirtinose ir žūtutinėse, ji pasidarė didžiausia ir galinčiausia valstybė, kad ji atrėmė Azijos minias, kurioms atsispirti negalėjo visa Europa. Aš galvojau, kad jeigu tie žmonės galėjo tai padaryti, jie turėjo būti milžinai siela. Ir aš norėjau atvaizduoti tų milžinų sielą — senovinę Lietuvą. Ne tam rašiau, kad aš pagarsėčiau, o tam, kad visi lietuviai, ypač jaunimas, pajustų savigarbą: kad mes esame ne menkesni, o gal esame geresni už daugelį tautų, kurios šiandien save laiko didžiomis. Jei mes nesame didelė tauta šiandien, tai todėl, kad mes kelis amžius kraujuose pludavome, kad mūsų žiedas, mūsų jaunimas, mūsų tautos praeitis per išstisus du šimtus metų guldė savo galvas, ir todėl mes tapome maža tauta. Bet esame didvyriška tauta ir savo siela galingi."

Tie Krėvės žodžiai, pasakyti per jo 70-tą gimtadienį, tinka mums dabar pakartoti ir per jo 100-to metų amžiaus sukaktį; ir

ne vien todėl, kad tai rašytojo Krėvės žodžiai, bet kad jie ir istoriškai teisingi.

Vokietis kalbininkas profesorius Alfred Senn, germanistas ir gerai susipažinęs su Baltų literatūra bei išmokęs lietuviškai, per aną pagerbimą yra išsireiškęs, kad jo giliu įsitikinimu Krėvė esąs vertas literatūrinės Nobelio premijos.

Buvo kalbama, kad jo veikalas "Dangaus ir žemės sūnūs" buvęs numatytas pristatyti Švedų Akademijai, bet Krėvė mirė, "Dangaus ir žemės sūnų" nebaigęs ir, deja, už savo plačią kūrybą Nobelio premijos negavęs.

Jis mums, vistiek, yra didelis rašytojas, klasikas, ir iškilus bei brangus lietuvis, savo kūryba ir darbais daug padaręs gero lietuvių tautos kultūrai.

Šia trumpa kūrybos apžvalga mėginau pagerbti mūsų brangų, atmintiną profesorių ir labai mėgiamą rašytoją.

Alė Rūta

Lietuvės Sodietės Darbai Drobėse

Čikagoje dažnai turime progos gerėtis mūsų dailininkų meno kūryba suruoštose meno parodose. Meno parodos dažniausia vyksta Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Tokias parodas lanko ir jomis domisi daugiausia lietuviai, gi svetimtaučių sutinkama rečiau, tad ir į platesnius meno horizontus lietuviui dailininkui išeiti gana sunkoka. Į tokias parodas nesilanko amerikiečiai meno krtikai ir apie jas nerašo didžioji amerikiečių spauda.

Kun. Algimanto Kezio, S.J., pastangomis jau ilgesnį laiką miesto centre veikia meno "GALERIJA," kurioje jau ir mūsų menininkai savas parodas ruošia, nors jų suruošimas gana brangokai atseina.

Tačiau į "Galeriją" jau lankosi ir amerikiečiai meno kritikai ir dažnai vertingas mūsų dailininkų parodas tai plačiau, tai trumpiau aprašo, vertina didžioje amerikiečių spaudoje.

Vieną iš tokių įdomių meno parodų "Gale-

rijoje" suruošė jau lietuviams gerai pažįstama savo kūryba dailininkė Magdalena Birutė Stankūnienė. Paroda buvo atidaryta spalio mėn. 1 d. ir tęsėsi iki spalio mėn. 17 d.

Šioje parodoje dailininkė eksponavo 24 mažesnio formato grafikos ir 18 didelio formato tapybos darbus.

Tematika įdomi. Tai ciklas, vaizduojas lietuvių sodietės įvairiausių darbų metų laikotarpyje. Gal dėl to ir lietuvių širdžiai kūriniai mieli ir artimi. Apžvelgdamas parodą, tarytum vėl sugrįšti į gimtuosius namus, į ramų lietuvišką kaimą ir stebi, kaip darbšti lietuvių moteris sunkiai dirba įvairiausių darbų, riša rugius, grėbia šieną, kasa bulves, rauna linus, audžia, baltina drobes, šeiminkauja, grybauja, uogauja ir t.t. Žodžiu gėriesi dailininkės išsakytais vaizdais, kurie juk ne vienam iš vaikystės širdin jau gę.

Dailininkė M. B. Stankūnienė pirmiausia ši darbų ciklą sukūrė grafikoje. Paveikslai mažesnio formato. Grafikos darbai išbaigti kruopščiai, su meile ir atsidėjimu atlikti. Vėliau dailininkei, matyt, parūpo iš grafikos darbų tuos pačius kūrinius perkelti į drobę tapyboje. Tapybos darbų drobės didelio formato, aliejus. Tapyboje jaučiama dailininkės skubėjimas ir gal dėl to grafikos darbai žiūrovą daugiau "pririša" prie kiekvieno ilgiau pabuvoti.

Dailininkė savoje kūryboje naudoja moderniąją interpretaciją, kas rodo, kad ji suradusi save, turi savo braižą, ir kūrybinius polėkius, geba suglausti į atskiras temas, kas dailininkę išskiria iš kitų tarpo. Tokią ją atpažįstame iš ankstyvesniųjų darbų: Metų ciklo grafikoje, Motinos triptiko, Dviejų Erdvėlavio triptiko, Gėlių ciklo ir kit.

Šioje meno parodoje lankėsi ne tik gausus burys meno mėgėjų lietuvių, bet taip pat ir amerikiečių, iš kurių yra keletas nupirkę dail. M. B. Stankūnienės meno kūrinių. Šią parodą apžiūrėjo ir amerikiečiai meno kritikai, ją gerai įvertino, ypač juos domino ir gerai vertino grafikos darbus.

Man, kaippo meno mėgėjui ir eiliniam žiūrovui dail. M. B. Stankūnienės meno paroda paliko malonų įspūdį. Tenka tik pasigerėti dailininkės kūrybingumu ir palinkėti sėkmės kūryboje. —Jurgis Janušaitis

Dailininkės Magdalenos Birutės Stankūnienės meno parodoje "Galerijoje", 744 N. Wells St., Chicago, spalio 1 d., 1982 m. Iš kairės: V. Vepštas, Julija Švabaitė-Gyliene, Burgs, Jurgis Janušaitis ir Verutė Janušaitienė. —Nuotrauka J. Tamulaičio

Artist Magdalenos Birutes Stankunienes art exhibition at the "Gallery," 744 N. Wells St., Chicago, IL, October 1, 1982. From left: V. Vepštas, Julija Svabaite-Gyliene, Burgs, Jurgis Janusaitis and Verute Janusaitiene.

Photo by J. Tamulaitis

ENGLISH SECTION

The Honey of a Tropical Sun:

SPANISH AMERICAN POETS

by JOHN SKIRIUS

It is a joy to see the literary horizons of readers of the ancient Lithuanian language expanded to include the sights and sounds, ideas and feelings, expressed by modern Spanish American poets. The anthology, *Atograzu Saule [Tropical Sun]*, serves this purpose in offering a selection of ninety poets—perhaps too many for one volume, although the emphasis on thirteen of the most important poets ameliorates this tendency toward dispersion.

Who are the top thirteen? The shoestring country married to mountains and sea—Chile—can boast of three great poets: the Nobel laureates, Pablo Neruda and Gabriela Mistral, who so well transformed the enchantments of nature to project their moods and messages; and Vicente Huidobro, who wanted to create his own universe as a form of poetic magic. Neruda: the love of the concrete and of simple humanity is honed into a sensual ode. Mistral: the frustration of a maternal instinct which bore no child is sublimated into the sorrowful song of a teacher who bears a Christian, humanitarian cross.

Mexico, a leader in Spanish American letters from colonial times to the present, is well represented by three poets, all of whom felt the influence of the European avant-garde of the first part of the twentieth century. Xavier Villaurutia, obsessed with melancholy and with death, provides a contrast with his Mexican contemporary, Carlos Pellicer, who shouts the rhythms and colors of the tropics which tanned his soul. Octavio Paz, the major contemporary poet of Mexico, is also the most cosmopolitan and the most protean in his style. Influenced by the French, Spanish, and Oriental cultures, Paz brings to Latin America a dynamic, intellectual perspective which opens new realms of expression. He is a talented translator and a perceptive critic of poetry. Poetry, he thinks, is an almost sacred vocation, a spiritual gift. In 1982, he was awarded the Cervantes Prize, the highest literary award of Spain.

European immigration and European culture have inundated Argentina in the last century. Symbolic of this phenomenon is Alfonsina Storni, born in the Italian sector of Switzerland in 1882, but raised and educated in Buenos Aires. Her straightforward poetry reveals the anguish of urban alienation and the unfulfillment of womankind in a man's society. Jorge Luis Borges might be considered the paragon of cosmopolitan erudition in Argentina. Borges was much influenced by his English grandmother and learned her native language well. He is a great admirer of English and American literature. His poetry, terse and often philosophical, plays with metaphysical questions paradoxically and gives the perspective of a poet who lost his sight in middle age.

Uruguay, whose history is similar to that of its Argentine neighbor, has produced an admirable poetess in Juana Ibarbourou. Her poetry displays a positive vibrancy of the senses which contrasts markedly with Alfonsina Storni's somber tone. Ibarbourou is the liberated woman who can passionately fall in love with men without succumbing to their domination. At the same time, she is acutely aware of the fleeting nature of youthful passion and becomes resigned in middle age to her mortality. In her prime, as well as in her mature years, she draws abundantly upon nature to forge her metaphors.

Ruben Dario, a poetic giant from Nicaragua, was among the most original Spanish American poets of the *belle époque*, of *modernismo*. His innovations were felt on both sides of the Atlantic. Povilas Gaucys, the editor of the anthology in question, in his selection of Dario's poems, prefers the pessimistic and profound works of his later years to the frivolous ebullience of his earlier works.

The despondent voice of the Peruvian, Cesar Vallejo, is heard in poems which decry human suffering. Vallejo well knew the poverty, hunger, and alienation of the masses in his native land. Out of anger, he puts his religious faith on trial, giving ironic meanings to the divinity and to miracles. His new faith is one of political solidarity. A trail-blazer of the Latin American avant-garde, Vallejo strips his poetry of the pre-

(Continued on Page 18)

Šviesiausieji po Atogražų Dangumi—

PIETŲ AMERIKOS POETAI

JONAS SKIRIUS

Džiugu matyti, kad literatūra, lietuvių kalba, praturtėjo, apimama garsus, vaizdus, idėjas ir jausmus, kuriais išsireiškia modernūs Lotynų Amerikos poetai. Antologija—*"Atogražų saulė"* (Tropical Sun), tam pasitarnauja išleidus rinkinį net 90-ties Lotynų Amerikos poetų. Gal būt, jų net per daug viename tome, bet ilgiau sustota tik prie 13-kos svarbiausių.

Kas yra tie trylika?

Neturtinga šalis, apsupta kalnų ir jūros, Čilė, gali didžiutis 3-mis garsiais poetais, Nobelio laureatais: Pablo Neruda ir Gabriele Mistral, kurie nepaprastai puikiai perduoda gamtos žavingumą, ji panaudodami jausmams ir idėjoms išreikšti. Vincentas Huidobro, kuris norėjo sukurti savitą pasaulį poetiškos magikos pagalba.

Neruda—meilę pagrindiniam ir paprastam žmogiškumui, išreiškia jausminga ode. Mistral—apsivylimas motinišku jausmu, moteries niekad neturėjusios vaikų, išreiškia liūdna daina, kuri pilna krikščionybės ir žmogiškumo raudos.

Meksika—pirmaujanti Pietu Amerikoje, nuo senų senovės laikų iki dabar, atstovaujama 3 poetų, kurie visi buvo paveikti progresyvių europiečių pirmoje dvidešimto šimtmečio pusėje.

Xavier Villaurutia, pagautas melancholijos ir mirties šešėlių, yra kontrastas jo amžininkui Carlos Pellicer, kuris tiesiog rėkia ritmu ir atogražų spalvomis deginančiomis jo sielą.

Octavia Paz, žinomiausias dabartinės Meksikos poetas, yra pasauliškiausias savo stiliumi. Prancūzų, ispanų ir rytų kultūrų įtakoje, Paz atneša Lotynų Amerikai dinamišką, inteligentišką perspektyvą, atidaro naujus horizontus savitam išsireiškimui. Jis yra talentingas vertėjas ir jautrus poezijos kritikas. Poezija, jis taip galvoja, yra beveik šventas pašaukimas, dovana sielai. 1982 metais jam buvo suteikta Cervantes atžymėjimas, Ispanijos aukščiausias atžymėjimas literatūroje.

Europiečių imigracija ir europiečių kultūra įsisunkė į Argentiną paskutiniam šimtmečiuje. Šios kultūros apsireiškimo atstovė Alfonsina Storni, gimė Šveicarijoje italų apgyventoje provincijoje 1882 metais, bet išaugo ir ėjo mokslus Buenos Aires. Jos poezija perduoda skausmą miesčioniško atsiskyrimo ir nedėkinga moters dalia vyrų vadovaujame pasaulyje. Jorge Luis Borges gali būti skaitomas geriausiu tarptautinės literatūros žinovu. Borges gavo daug įtakos iš savo senelės, anglės, ir taip pat iš jos išmoko anglų kalbą. Jis—didelis gerbėjas Anglijos ir Amerikos literatūrų. Jo poezija, stipri ir dažnai filosofiška, žaidžia metafiziškais temomis ir duoda perspektyvą, poeto apakusio savo pusamžyje.

Urugvajus pagimdė didžiai garbinamą poetą—Juana Ibarbourou. Jos poezija pilna teigiamų dvasios virpėjimų, kurios žymiai skiriasi nuo Alfonsinos Storni's rimto stiliaus. Ibarbourou yra išlaisvinta moteris, kuri gali karštai įsimylėti vyrą, nepasiduodama jo dominuojančiai įtakai. Bet tuo pačiu ji puikiai žino, bėgančių jaunystės metų aistras,

Bet tuo pačiu ji puikiai žino, bėgančių jaunystės metų aistras, ir, atsiduoda likimui savo antroje gyvenimo pusėje. Pačioje savo gyvenimo aukštumoje, taip pat ir vėliau, būdama vyresnio amžiaus, pasineria į gamtą ieškodama savitų metaforų.

Ruben Dario, Nikaraguvos didžiausias poetas, yra originaliausias iš Lotynų Amerikos poetų naujame modernizmo laikotarpyje. Jo naujoviškumas jaučiamas abiejose Atlanto pusėse. Povilas Gaucys, jau minėtos antologijos redaktorius, pasirinkdamas Dario eilėraščius, labiau linksta į pesimistiškas ir galias mintis Dario poezijoje, kurios parašyto poeto paskutiniais metais, ir išleidžia negilios minties poeziją, parašytą poeto ankstyvesniame amžiuje. Nusiminęs balsas peruviečio Cesar Vallejo, jaučiamas jo poezijoje kuri apverčia žmogaus kančias. Vallejo gerai pažinojo neturtą, alkį, ir masių skaldymą savo gimtame krašte. Iš piktumo, teisia religijos įsitikinimus, duodamas ironiškų užuominų dieviškumui ir stebuklams. Jo naujais tikėji-

(Nukelta ant 18 psl.)

The Lithuanian Wedding

by LIUCIJA BASKAUSKAS

The Contemporary American Lithuanian Wedding in Los Angeles

Lithuanian World War II refugees entered the United States as a result of the Displaced Persons Act passed in 1948 and initially settled in those urban areas of the United States that had immigrant Lithuanian populations since the turn of the century. For the last thirty years, this population has maintained a strong ethnic identity, has developed a strong community with numerous voluntary associations, and continues to view the wedding as a focal cultural event of the community. Local host population customs, as well as those of Lithuanian immigrants, have been gradually integrated with traditional peasant rituals so that there is a constantly changing definition of what is a "real" or "authentic" Lithuanian wedding.

The majority of the refugee population is Catholic and church ceremonies are the rule; however, these ceremonies must be Lithuanian Catholic ceremonies conducted in the Lithuanian language. The Lithuanian Parish in Los Angeles is the location of most of these ceremonies, but if a wedding is held in another church, then a Lithuanian-speaking priest must officiate, and favorite priests are invited from

Chicago, or the East Coast, for the occasion. Though weddings can theoretically occur at any time, they tend to follow the restriction of the Catholic liturgical calendar which excludes lent and advent as desirable times for large celebrations. Weddings are usually planned to coincide with long 3-day weekends and with vacation periods, so that June and August are particularly popular months.

Both men and women tend to marry within two or three years of obtaining an undergraduate or graduate degree, after both the male and the female have established themselves in a profession or career. Females tend to marry between the ages of 22 to 26 and males between the ages of 26 to 30.

Matchmaking does not formally exist and the emphasis is on romantic love as the major selection factor. However, even young children are taught that it is better to marry "your own kind" and there is a tremendous pressure for both males and females to select a mate from the population of Lithuanians—a population that is conceptualized as a worldwide system. Youngsters from an early age are provided opportunities to meet and socialize with others. Adolescents of both sexes are encouraged to attend Lithuanian Saturday Language school, folk dance groups and voluntary

associations that hold weekly, monthly, and yearly meetings. Parents are willing to drive their children to and from these meetings long distances, because they hope that their child will identify with and want to remain a part of the community. Summer provides opportunities for extensive socializing in summer camps organized for Lithuanians only, of which several are held in the Los Angeles area, and others in the Chicago or East Coast area. Children are encouraged to attend these camps where they have further opportunity to develop friendships and romantic relationships within the limited Lithuanian population. This activity intensifies during the late teens, when camps and conventions of voluntary associations with folk singing and dance festivals are attended by Lithuanians from all parts of the United States, or even other countries. Every effort is made by the parents and the community at large to make it possible for a person of marriageable age to meet all potential Lithuanian spouses within the appropriate age set, even if the geographic distance is measured via continents.

Once a suitable mate is found, an engagement is informally announced, and the future bride wears a diamond ring to mark the occasion. The families, if not already acquainted, have an opportunity to celebrate the occasion and make wedding plans. A small family dinner might be held; however, since the relatives are usually dispersed over a wide geographical area, the couple act as coordinators

(Continued on Page 19)

A Lithuanian bride and her maids of honor

Jaunoji su pamergėmis

SPANISH AMERICAN POETS

(Continued from Page 16)

cious elegance and aristocratic escapism which had clothed the verses of the previous generation of *modernismo*. He is bold in breaking with poetic tradition and with grammatical and lexicographical standards.

The African rhythms and chants of Cuban culture lend a special accent to the poetry of Nicolas Guillen. The abundant use of popular language and customs makes his work stand apart from the verse of many of his contemporaries. His socialist convictions at times define the theme: the denunciation of inequality and poverty, of racism and imperialism.

The Ecuadorian, Jorge Carrera Andrade, moves us with songs of nature, laments of solitude, and solidarity with humanity facing the onslaughts of the machine and technology. He draws universal significance from his contemplation of that which is simple—a watch, a mirror, birds, dust—while at the same time he writes about eternity, the infinite journey, the highest gold mine (the heavens). The human being has a humble, yet vital, place on his earth.

Modern Spanish American poetry, already enjoying a deserved recognition in world literature, has finally been made accessible to the Lithuanian reader in one volume by the labor of love of a seasoned translator. *Atograzu Saule* is the eighth published book translated by Povilas Gaucys. This busy bee has been carrying the pollen of exotic lands to fertilize the thought of Lithuanians dispersed around the globe. The honey of a tropical sun will sweeten their lives if they choose to leave their own beehives for a while, in a finite flight of the mind.

Autogražų Saulė. Ispanų Amerikos Naujosios Poezijos Antologija, sudare ir išvertė Povilas Gaučys, redagavo Stasys Goštautas, Chicago: Rūta, 1981, 588 pp.

LITHUANIA IN PHILATELY (NO. 30)

by Antanas Bernotas

On July 28 of this year, Lithuanians living all over the world commemorated the 60th anniversary of the United States' *de jure* recognition of Lithuania.

After World War I, several nations that had been ruled by czarist Russia declared their independence; and, on February 16, 1918, the Lithuanian National council declared Lithuania's independence. To establish an effective state, a great deal had to be done: organizing an army to defend the borders from various invaders and organizing the state's ruling apparatus.

Germany was the first foreign country to recognize Lithuania as an independent state on March 23, 1918. The second was Soviet Russia, which signed a peace treaty with Lithuania on July 12, 1920. The Western Allies took a "wait and see" attitude.

In 1919, a Lithuanian delegation, joined by some Lithuanian Americans, participated unofficially in the Versailles Treaty Conference that divided a defeated Germany. The Lithuanian delegation wanted to have Lithuania Minor, a part of Eastern Prussia, detached from Germany and joined to Lithuania proper. However, the Allies decided to make only and, territory of Klaipėda a part of Lithuania, and, because Lithuania at the time had no stable government and no exact border, gave temporary administration of the territory to France.

America's *de jure* recognition of Lithuania was brought about through the help of Lithuanians living in the U.S. At various meetings

and conferences, the U.S. government was asked to recognize Lithuania. Over one million signatures requesting recognition were collected; and 138 thick, bound books containing these signatures were given to then U.S. President Warren G. Harding on May 30, 1921. On July 28, 1922, President Harding officially declared that Lithuania, Latvia, and Estonia are recognized *de jure* and that consulates are to be opened in their capitals. The other Allies—Great Britain, France, Italy, and Japan—recognized Lithuania a couple of months later on December 22, 1922.

The author of this article very well remembers that day, July 28, when he and his father

For illustration of this article we are giving the following stamps:

1. USA, 1930. President Warren G. Harding.

2. LITHUANIA, 1922. 10 auksiniai stamp of DE JURE set, showing Bishop Staugaitis; 1st President Antanas Smetona; and Minister of Justice, Stasys Šilingas. Designed by artist Adomas Varnas.

1. JAV prezidentas Warren G. Hardingas.
2. Lietuva, 1922. 10 auksinių pašto ženklų iš DE JURE serijos, kuriame parodyti vysk. Staugaitis, prez. A. Smetona ir min. St. Šilingas.

PIETŲ AMERIKOS POETAI

(Atkelta nuo 16 psl.)

mas—politinis vieningumas. Pirmiausias iš Lotynų Amerikos modernizmo, Vallejo išmeta iš savo poezijos eleganciją ir artistokratišką išsilaisvinimą, kuriomis dengėsi ankstyvesnės modernizmo kartos. Jis įžuliai nutraukia ryšius su betkokiomis poezijos tradicijomis gramatika ir žodžiais.

Afrikos ritmas ir kubietiškos liaudies dainos, priduoda ypatingas spalvas Nicolas Guillen poezijai. Turtingas žodynas ir papročiai išskiria jo poeziją iš visų bendraamžių poetų. Jo socialistinės idėjos dažnai yra pabrėžiamos pasmerkiant nelygybę, skurdą, rasizmą ir imperializmą.

Jorge Carrera Andrade, Ekvadoro poetas, dirgina jausmus su giesmėmis gamtai, vienišumo dejonėmis, ir bendrą ryšį su žmonija, kurią naikina įvairios mašinos ir technologija. Jis išgauna pagrindinę reikšmę iš paprastų dalykų, kaip laikrodis, veidrodis, paukščiai, dulės, bet tuo pačiu jis rašo apie amžinybę, nepabaigiamą kelionę ir aukščiausią aukso kasyklą (dangų). Jo žmonės turi labai kuklią bet reikšmingą poziciją žemėje.

Moderni Lotynų Amerikos poezija, užimanti reikšmingą vietą pasaulinėje literatūroje, pagaliau tapo prieinama ir lietuviui skaitytojui, išleista viename tome, "Atograzų saulė," kurio vertimą padarė įgudęs vertėjas, Povilas Gaučys. Tas tomas yra jau aštunta knyga versta Povilo Gaučio. Ši darbšti bitelė naudoja egzotikų vaisius, ir jais maitina lietuviškas dūšias, išsklaidytas per visą pasaulį. Šis atograzų saulės vaisius duoda progos pasmalyžauti laikiomis svanjonėmis . . .

were in the marketplace in Siauliai. To our great surprise, we found Lithuanian and American flags displayed all over the downtown area of the city. My father, who lived in the U.S. before World War I, cried for joy when he spotted the American flags. Only later in the day did we find out that America had recognized Lithuania's independence and that this was the reason for the flags.

Lithuania's post office commemorated this event by issuing on September 27, 1922, a set of stamps showing very well known personalities of that time.

ERRATUM. In Article No. 29 of "Lithuania in Philately," about the poet Maironis, an error was made in saying that the poet passed by Medvegalis, the highest peak in Zemaitija. The name of the peak is actually the Hill of Satrija.

MOSCOW FAILS TO APPOINT "RELIABLE" BISHOPS

Moscow's attempt to install three "reliable" Lithuanian bishops has foundered at the Vatican's refusal to give its approval. This is reported by the *Chronicle of the Lithuanian Catholic Church* (No. 50, December 8, 1981), the underground journal celebrating its 10th anniversary this year.

According to the *Chronicle*, the Soviet authorities tried to push through their episcopal candidates in return for vague unofficial promises to return two exiled Lithuanian bishops to their posts. Bishops Julijonas Steponavicius and Vincentas Sladkevicius were sent into internal exile over 20 years ago for refusing to accept the role of marionettes of the Soviet regime. Bishop Steponavicius is said to be the unnamed Cardinal *in pectore*, appointed by Pope John Paul II during his first consistory.

The Lithuanian Wedding

(Continued from Page 17)

of the wedding plans and negotiate the division of labor and expenses for the wedding, with the cost of liquor usually being absorbed by the groom's family and the cost of the food by the bride's family.

Invitations are engraved in both Lithuanian and English and detailed wedding plans are formalized. The reception is held either at the Church hall, or a restaurant, and the food is prepared by hired ethnic cooks, or if catered by the restaurant or a commercial firm, supplemented by specific ethnic foods. The marriage license is considered simply a formality, as also are the marriage bans, officially announced three consecutive Sundays in the parish of the bride and groom. During this time, the couple receive formal instruction concerning their duties and obligations in marriage at the parish where the wedding is to occur.

The American custom of a bridal shower replaces that of the *mergvakaris*, and a shower for the bride is usually held a month before the wedding. The local variants of the American custom are followed with a public display of gifts, and a buffet lunch, with an emphasis on the excitement and joys of marriage by the assembled women. Rarely will such a gathering include the making of a wreath of rue or the singing of mournful songs, now considered in bad taste for the occasion. The customary American bachelor party, exclusively for men, is held a few days before the wedding festivities, with the emphasis on heavy drinking.

The weekend of the wedding is a time of much activity and celebration. A wedding rehearsal is planned at the church early Friday evening. This is a brief group instruction to the members of the wedding party as to their proper places during the ceremony. Immediately thereafter, a small party is held at the home of either the bride's or groom's parents. The bridal couple bestow gifts to the members of the bridal party. An attempt is made to provide gifts of some ethnic significance, such as amber jewelry or folk weavings or carvings. Friends who have travelled long distances and members of the extended kin groups are also included in the festivities.

Saturday is the usual morning of the wedding. The bride is blessed by her parents at her home and it is usual for the bride and groom to meet at the altar, having arrived separately in elaborately decorated private automobiles. The American custom of the father giving the bride away has taken preference over the tradition that the bride and groom walk down the aisle together. A formal wedding Mass is preferred and the music includes Lithuanian hymns sung by a soloist and a choir.

The bride wears a white dress, a veil over a wreath of rue that she has fashioned herself on the morning of the wedding. She may also wear amber jewelry or an amber headpiece holding her veil and she carries white flowers. The groom, best man and male ushers wear matched formal wear that is usually rented and selected to match the formality of the

women's gowns. There is a scale of ethnicity in the selection of the bride's attendants' wear. The most ethnic are traditional folk costumes and the least ethnic are matched gowns of the current style. Numerous variations may involve the bride selecting a pair of children to wear folk costumes and the attendants to wear formal gowns, or to have the attendants wear folk costumes to the Church service and to change to formal gowns for the wedding celebration.

Immediately after the ceremony, the couple are greeted by all attending in either the church lobby or the public open area in front of the church. Rice is thrown at them and they leave in decorated private cars for a photography studio or a park for more casual photographs.

The wedding reception is held either immediately following the ceremony or else is delayed until the evening of the wedding ceremony. If the feast is held after the ceremony, then the family is obliged to provide two meals for the guests, for the festivities last into the night.

The bride and groom are met at the door of the reception area by both sets of parents with wine, bread and salt and proceed to their places at the bridal table, which has been elaborately decorated with rue. Particular attention is made to include folk weavings and tablecloths, rue with each place setting and as many ethnic objects as possible in the reception hall. The priest who officiated at the ceremony starts the meal with a prayer, and a master of ceremonies, *not* called a *pirslys* (usually an articulate friend of the bride's family), assumes the responsibility for the flow of events which include a variety of addresses by prominent members of the community describing the virtues of the bride and groom and stressing their participation in the community. There are many greetings, usually including telegrams from relatives in Lithuania. A papal blessing is presented to the couple and the musicians perform during the meal. The dancing starts only after the bride and groom have danced the first waltz and dessert is served after the cutting of the two wedding cakes. The bride and groom together cut and share a portion of an American tiered wedding cake and a Lithuanian cake, *raguolis*, usually imported from Chicago. Both cakes are distributed to all present. This is normally done by the bride's attendants, but sometimes the guests form a line and greet the couple once again as they are receiving their cake from the bridal table.

It is expected that ethnic entertainment be provided during the festivities, usually the local folk dance group obliges with select folk dances, always including the *sadute*, popularly accepted as the dance of a maiden before marriage. Sometimes a soloist will sing some folk songs, or a choral group will perform. Most recently, it is popular for the mother-in-law to remove the bride's wreath of rue and replace it with a kerchief, while handing the bride a broom and assorted kitchen utensils to mark her new role as wife.

Almost any custom will do however, as long

as it has some semblance to anything ethnic, and the variety is limited only by the inventive ability of the family to think of some new way of displaying their ethnicity.

The bride throws her bouquet to the unmarried female guests, as is the American custom, and the bridal couple stay until the end of the festivities, close to midnight. They spend the night at a hotel and return the next morning to participate in further celebrations at a brunch with members of the wedding party, extended to kin and friends. The couple are then free to leave for a honeymoon for several weeks and establish neolocal residence. The wedding formally ends when the couple inventory the received gifts, send formal "thank you" notes, and distribute the photographs of the wedding to kin and members of the bridal party.

(To Be Continued)

Head of Seminary Speaks Of Religious Revival

The Rev. Viktoras Butkus, head of Lithuania's only Roman Catholic Seminary, located in Kaunas, recently granted an interview to Associated Press correspondent, Brian Brumley. Released on March 9, 1982, the report quotes Butkus as stating: "We have an old saying here: to be a Lithuanian is to be a Catholic." (The Rev. Butkus has been frequently criticized by the Lithuanian underground press for being too "cooperative" with the authorities.)

"We are seeing more young people in church than we were 15 years ago, although we aren't sure how to explain it," Butkus told the AP writer. "People don't believe in bread alone. Maybe they are coming to the Church to find spiritual values. Many people are baptized and married in the Church, and many burials are connected with the Church."

Butkus revealed that 18 young priests would graduate from the seminary this year. He said he hoped to convince the Government to expand the number of students entering the seminary to 30 a year. A Lithuanian "dissident" was quoted by the correspondent as saying that some of the present seminarians had passed through an "underground seminary" run by local priests throughout Lithuania. "They receive instruction from the priests, and get what they need to live from the people," the dissident said. The Rev. Butkus commented that about 10 men had risen to underground priesthood "in the past two or three years," but that they cannot be ordained as priests without graduating from the Kaunas Seminary.

Seminary income comes from churchgoers' donations, said Butkus. "We have no trouble finding acolytes and candidates for the priesthood," he added. There are even monks and nuns, he said, although the government abolished the orders and nationalized their property after World War II.

[From ELTA, April, 1982]

The youngster had to have a physical examination before entering school. The doctor asked him, "Do you have any trouble with your ears or nose?"

"Yes," replied the child. "They are always in the way when I take off my T-shirt."

"My Marriage Odyssey in Lithuania"

An article under this title was published in the Lithuanian-language daily *TEVIKES ZIBURIAI* [The Lights of Homeland, Toronto, June 10, 1982]. A young American-Lithuanian woman describes in it her bitter experiences while trying to get married in Lithuania. We thought this fit in well with the series on Lithuanian weddings. The author chooses to remain anonymous. —Ed.

It all happened on March 14, 1980, in Vilnius. My wedding is scheduled that afternoon in the Palace of Nuptials, with the assistance of the so-called ZAGS, the Soviet registry. I, a Lithuanian American, am getting married to a Lithuanian.

The telephone rings in my hotel room. It is the ZAGS director. He wants me to see him about some letter he has received. We get there in time, the whole wedding party. My fiancé and I are taken to the director's office. He shows us some piece of paper and says that it was sent to the Ministry of Foreign Affairs by a certain Vladas Stokas in Chicago, who is allegedly my husband. Stokas is supposed to be protesting about my wedding in Vilnius.

The letter is such an obvious forgery that even a child would recognize it as such. The paper is Soviet-made, unknown in America. The text is also typically Soviet, full of expressions that are not used by Lithuanian Americans. The letter is supposed to have been sent from the United States, but it does not have the appropriate postage and the sender's address.

"What kind of circus is this?" I think. "Does the KGB take us for complete fools?" I try to laugh, but my laughter soon turns into indignation. I scream and demand a copy of the letter. The official refuses to give it to me. He tells us that ZAGS cannot marry us. I notice the name of Grigutis, who is the alleged recipient of the letter. Later I find out that

Grigutis is the deputy "foreign minister." We decide that we must talk to him.

On the way out from ZAGS, we are met by a crowd of photographers, none of whom are known to us. How interesting! From whom did they find it all out? We have become celebrities! Now we shall be part of the KGB's files.

We decide not to cancel the wedding feast. It is too late—everything has been prepared, all the guests have arrived. There are toasts and speeches, as if nothing has happened.

The following day we make our "honeymoon" trip to Moscow and go directly to the U.S. Embassy to ask for help. The Embassy officials immediately send a telegram to Washington asking for a certificate from Cook County, where I reside, confirming that I am not married and that no marriage between me and Vladas Stokas has ever been recorded. The answer comes in two days and it flatly denies all the KGB fabrications.

We return to Vilnius with our certificates and with a letter by the U.S. Embassy, asking the authorities not to obstruct our marriage and to extend my visa. We go to the Ministry of Foreign Affairs and ask for a meeting with comrade Grigutis. It seems that we surprised him unprepared, because he starts shouting and tries to intimidate us. I demand that the "minister" stop wasting time and go straight to the matter at hand. At first he insists that he knows nothing of any letter or of us. But when we show him the documents provided by the U.S. Embassy in Moscow, his memory comes back. His convoluted explanations reveal his greatest concern—my fiancé might wish to leave for America.

Finally Grigutis tells us that in accordance with Soviet laws, we must postpone our wedding for one month, because obstacles have arisen. However, my visa will expire before the month is over. He suggests that I prolong my visa or come back a month later. I ask him where I can get an extension on my visa.

He suggests that we go to the "Intourist." We go there, but the "Intourist" directs us to another agency. There we are told to try elsewhere. We spend three days wandering through the "deeply humanitarian" Soviet institutions. The officials receive us, talk to us, promise their assistance, but as soon as they make a telephone call to some mysterious place, the helpfulness vanishes instantly and they wash their hands of us. Someone even suggests that we try the Ministry of Agriculture . . .

On my return home to the United States, I immediately apply for a visa to the Soviet Union. They refuse to give it to me, without any explanation. An official inquiry by the U.S. government is also met with silence.

Two years have passed since these events. My life has not stopped, but the anger and the disappointment remain. They flare up especially when I read in the press the Soviet verbiage about "peace, coexistence and humanism."

We should not be silent about such experiences! If we reveal them to the world, truth will eventually prevail over lies and the blind shall see.

SOME STATISTICS

The Lithuanian-American Community, on its 30th anniversary, published a 374 page volume in the Lithuanian language in which appears the histories of the various Lithuanian Community's Districts and Regions. It is edited by Balys Raugas and printed by Franciscan Press. Here we present some statistics about Lithuanian schools. The statistics for the schools have been kept only since 1962 and are revealing:

School Year	No. of Schools	No. of Teachers	No. of Pupils
1962-63	42	163	2689
1963-65	50	210	3050
1965-66	52		
1966-67	53	319	2959
1967-68	43	307	3113
1968-69	44	325	3217
1969-70	42	316	3025
1970-71	42	316	2986
1971-72	42	315	2824
1972-73	43	313	2718
1973-74	36	315	2554
1974-75	34	305	2442
1975-76	35	317	2332
1976-77	35	299	2045
1977-78	29		2000
1978-79	28	247	1925
1979-80	28	264	1708
1980-81	32	267	1601
1981-82			

People can be divided into three groups: Those who make things happen, those who watch things happen, and those who wonder what happened.

A budget is something
Without a doubt,
That to stay within
You go without.

A man's temper improves the more he doesn't use it.

Helen Michalskis, organizer of a Lithuanian arts fair in New York, whose husband is now with the University of Nevada, Reno.

Ponia Helen Michalskienė viena surengė lietuvių tautinio meno dirbinių parodas New Yorke, vėliau Nevados universitete Reno, Ne., kur jos vyras profesoriauja.

Personalized license plates and bumper stickers have established themselves as contemporary expressions of individuality. This photo exemplifies a Lithuanian statement. Please submit other similar photographs.

Kampelman Condemns Soviet Occupation

In a March 3 speech to the Conference on Security and Cooperation in Europe, U.S. Ambassador Max M. Kampelman condemned the Soviet occupation of the Baltic states and reiterated the U.S. nonrecognition of the forcible incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania into the U.S.S.R.

The Joint Baltic American National Committee (JBANC) immediately sent an international cable to Madrid congratulating Kampelman and urging him to continue to speak out on the Baltics.

Kampelman, the chairman of the U.S. delegation to the Madrid review conference, sharply attacked Soviet imperialism. He focused solely on the Baltic republics noting that Estonia and Lithuania had just commemorated their declarations of independence in February.

"The acts of aggression against the three Baltic states were acts of imperialism," Kampelman declared. He castigated Soviet claims of being nonimperialistic and noted, "Universal opinion today rejects the right of any power to conquer and subjugate other peoples."

Kampelman began his speech by strongly reiterating the U.S. nonrecognition of the forcible occupation of the Baltic states into the Soviet Union. "Our commitment to the principles of liberty and self-determination require no less," he stated.

In this third session of the Madrid conference, the United States has focused on the failure of the Soviets to live up to the agreements in the Helsinki Final Act. Since the imposition of martial law in Poland, Kampelman has steadfastly refused to negotiate with the Warsaw Pact nations to come to some final agreement. Using the Madrid meetings as a forum for U.S. concerns, Kampelman's previous speeches during the session have dealt with Soviet participation in the martial law crackdown in Poland, use of psychiatric abuse against dissidents and recent discoveries of Soviet chemical warfare.

Following are the remarks by Max M. Kampelman, United States Delegation-CSCE, Madrid, March 3, 1982.

Mr. Chairman:

On Friday, the head of the Soviet delegation

Kalifornijoje už ekstra atlyginimą ant automobilių "plates" vietoje numerio leidžiama užrašyti savo vardą (kaip Birutė) ar pavardę (kaip Kantas). Jų jau esame gavę keleta. Prašome prisijusti daugiau.

spoke of "imperialism." It is not my purpose today to engage in a fruitless discussion of Marxist ideology. Thinking of his comments, however, I was struck by the fact that he spoke on our last working day in February; and that during the month of February, Estonians and Lithuanians throughout the world were marking their countries' declarations of independence.

The Baltic states of Latvia, Lithuania and Estonia understand the meaning of imperialism and the loss of liberties that follow it. Between 1918 and 1939, these three Baltic republics were proud members of the world's community of free nations. In 1940, consistent with the earlier Molotov-Ribbentrop Pact, these nations were forcibly annexed by the Soviet Union. The United States condemned that annexation then, and we reaffirm our opposition to it now. We do not recognize the forcible incorporation of the Baltic states into the Soviet Union. Our commitment to the principles of liberty and self-determination requires no less.

Lenin, in his first decree to the Second All-Russia Congress of Soviets, known in the Communist world as the "Decree of Peace," said on the first day that he took power:

"If any people is held by force in defiance of its expressed wish . . . is not given the right of decision, free from every duress, by free elections, without the presence of those armed forces of the incorporating state or any more powerful state, of what form of national existence it wishes to have . . . then the incorporation of such a state should be called annexation, an act of seizure and force."

We have here indeed an act of "annexation," and "act of seizure and force" against the Baltic states.

I am well aware that the Soviet Union calls itself a "socialist" state and that by definition, its definition, it can never be guilty of imperialism, regardless of what it may do. There is an American saying: "If it walks like a duck, talks like a duck, and looks like a duck—it's a duck." Some may wish to call the duck a goose, or a chicken, Mr. Chairman. But it is still a duck. The acts of aggression against the three Baltic states were acts of imperialism.

I respectfully suggest to the Soviet authorities that those nations of the world which, in the course of their own histories, have experimented with imperialism have learned that

there are decided limits to imperial attainments. Those that have abandoned the imperial mode found relief from its burdens, not regret at their loss. Universal opinion today rejects the right of any power to conquer and subjugate other peoples. Furthermore, former imperial powers have learned that they gain little from their efforts. I suggest that the Soviet Union is now finding that its imperial objectives, its dangerous adventurism have proven to be and will continue to be extremely expensive, an unnecessary burden.

The Helsinki Final Act will have renewed meaning and strength for all of us when that lesson is finally learned and acted upon.

3 Soviet-Annexed Nations in Baltic Eulogized by U.S.

[L.A. Times, July 29, 1982]

WASHINGTON — In a gesture recalling the Cold War era, two high U.S. officials met July 28 with representatives of three formerly independent Baltic nations that the State Department said were "invaded and illegally annexed" by the Soviet Union.

Deputy Secretary of State Walter J. Stoessel Jr. and Melvyn Levitsky, deputy assistant secretary for human rights, met with diplomatic representatives of the three defunct states, Estonia, Latvia and Lithuania.

"Today is the 60th anniversary of U.S. recognition of the independent states of Estonia, Latvia and Lithuania," State Department spokesman Dean Fischer said. "The three republics were invaded and illegally annexed by the Soviet Union in 1940. The United States has never recognized the forcible and unlawful incorporation of the Baltic states into the U.S.S.R."

"The U.S. government wishes to draw attention to the continuing Soviet violation of human rights of the citizens of the Baltic republics," Fischer said in his statement "The Soviet policies of control of their politics, religion and culture maintain an atmosphere of harsh repression in Latvia, Lithuania and Estonia."

As a sign of the U.S. position, the State Department's "diplomatic list" of foreign envoys accredited to the United States includes legations of the three former countries, now designated republics of the Soviet Union. U.S. citizens serving as honorary charge d'affaires of the three states also are listed.

Calling public attention to Soviet expansionism in the Baltic and elsewhere in Eastern Europe was a common feature of U.S. diplomacy during the 1950s, when Captive Nations Week, whose observance was mandated by Congress, was observed annually.

The practice fell into disuse in the 1960s, but President Reagan revived its observance early last week when he met in the Rose Garden with representatives of the "captive nations" and a group of senators and congressmen.

Specialists in European affairs at the State Department said the statement commemorating U.S. recognition of the Baltic states was the first such public manifestation by the department since the late 1950s.

ON "FREE" HEALTH CARE AND EDUCATION

This is a slightly abbreviated version of an article that appeared in the December 1981 issue of the Lithuanian underground periodical AUSRA [The Dawn, No. 29].

The Soviet propagandists are pulling out all stops in their praise of free health care and education in the USSR. The idea itself is beautiful, but its embodiment requires a government of goodwill and a morally sound and conscious society. These do not exist. Therefore, the following complaint is heard all over Lithuania: free health care is very expensive. How could it be otherwise if one does not know whose palms are to be greased and how big the bribe should be. And bribing is a vital necessity—without it, the patient improves but slowly, or not at all.

The expensiveness of free medicine has finally come to the attention of the Party and the Soviet Government . . . Moscow's newly appointed Minister of Health Care, G. Burenkov, began trying to cure "free medicine." In the midsummer of 1981, he summoned to Moscow the ministers of health care of the Union republics and told them in the strictest terms that the bribery and corruption among physicians has reached its ultimate limit . . . Bribes are demanded everywhere, but especially in Lithuania. The size of the bribe depends on the physician's rank and status. Professors are no longer interested in taking rubles, but demand valuables, gold or a more reliable currency. In out-patient clinics certificates of disability are issued only in return for a bribe. Bribes are not only accepted, but demanded. This situation must be immediately corrected, Burenkov said.

This probably caused the dismissal of V. Kleiza, the Minister of Health Care in Lithuania. The man who replaced him, Platukis, took immediate steps to "correct the situation." He called together the chief physicians of all the hospitals and sanatoriums and enlightened them by using concrete examples of how the "people in white coats" universally abuse their profession and get rich from people's troubles. Both Vilnius and Moscow have been snowed under with complaints . . .

"Free Education" as Expensive As "Free Medicine"

"Free education," especially after high school, has become as expensive as "free medicine." When high school education is obligatory everybody completes it and tries to get into the university, especially into the lucrative professions—medicine, trade, technology. The universities and institutes make a selection and organize competitive exams . . . During such exams parents in schools outnumber the candidates, because the parents want to meet the examiners—an inconvenience for teachers and parents alike. But a solution was found in the form of tutors, "specialists" who help the future students to prepare for the exams.

Candidates whose parents are Communist party secretaries or other officials have the easiest time. A telephone call to a university president or dean is sufficient. A tutor's services for getting into the faculty of medicine

cost 10 to 15 thousand rubles in Lithuania. The future doctor, who has spent such a sum to get in, will certainly not hesitate to fleece his patient even if he were dying . . .

. . . Some interesting data on such tutors was published in the magazine *Svyturys* (Beacon, No. 12, 1981): ". . . During the last five years the tutors amassed five billion rubles in our land (the USSR). This is almost the annual budget for all our country's high schools . . .

Instructor in "Scientific Communism" Sentenced for Bribery

To show that the Communist party and the Soviet Government are fighting bribery in higher education, a case was concocted against Sigitas Rudzevicius, an instructor in scientific communism at the Vilnius Pedagogical Institute ("A Briber is Punished," *Tiesa*, No. 161, 1981). Student K. who was taking a correspondence course asked Rudzevicius for a passing grade without which she would not have been able to take the last exam. Rudzevicius gave his signature for one thousand rubles. He was sentenced to eight years in prison for taking a bribe, and his property was confiscated.

Some say that Rudzevicius had to be liquidated for different reasons. The case against him was only a means toward that end, and the student K. was actually an *agent provocateur*, who was sent by the KGB. Since she did not have the foggiest idea about scientific communism, he could not give her a passing grade and asked her instead if she did not want the services of a tutor who could instruct her. The student said she wanted a tutor. Rudzevicius promised to find her a tutor for 200 rubles. She agreed and the following day brought the money in an envelope. Rudzevicius put the envelope in his pocket without checking it. He was stopped as he was leaving his office and the envelope turned out to contain not 200 but 1000 rubles . . .

(In the eyes of the authorities) the instructor was doing a "poor job" in teaching scientific communism. He was speaking about communism as it is seen by the Spaniards, Italians and Frenchmen, and not the Russians. Consequently, Rudzevicius had strayed to the "byways of Eurocommunism." The case enabled the authorities to kill two birds with one stone—they got rid of an undesirable teacher and they demonstrated their resolve to fight bribery in the institute.

Nevertheless, Rudzevicius' case confirms that bribery thrives in an institution of higher education even outside competitive examinations, even in a teachers' college.

Poet, Scholars Gathered for Baltic Conference at University of Minnesota

A poetry reading by Nobel Laureate Czeslaw Milosz of Poland and a keynote address by historian Franklin D. Scott highlighted the Eighth Conference on Baltic Studies, held June 17 through 19 at the University of Minnesota.

The three-day conference focused on the history of Baltic-Scandinavian relations and featured displays and discussions of the art, linguistics, economics, immigration history and folklore of the Baltic states. The Baltic states—Estonia, Latvia and Lithuania—were formed in 1918 and incorporated into the Soviet Union in 1940.

Milosz, winner of the 1980 Nobel Prize in Literature, read from his work.

The Association for the Advancement of Baltic Studies sponsors the conference every two years at a university or college in the United States or Canada. This year's conference co-sponsors were the University of Minnesota's Scandinavian and conference departments.

HUNGER STRIKE IN MOSCOW

A Lithuanian, Marija Jurgutiene, wife of composer Aloyzas Jurgutis, who in 1974 escaped from Soviet-occupied Lithuania, is on a hunger strike in Moscow in protest against the refusal of Soviet authorities for the past eight years to issue her and her daughter, Daina, an exit visa to join her husband in the U.S. Mr. Kazys Sidlauskas, President of the Lithuanian American Council sent a telegram and later a longer letter to President Ronald Reagan and Secretary of State Alexander M. Haig, Jr., asking their intercession on behalf of Mrs. Jurgutis with the Soviet authorities, calling their attention to the fact that such a refusal is in violation of the Helsinki Final Act. Mr. Sidlauskas also asked that efforts be made for someone from the U.S. Embassy in Moscow to contact Mrs. Jurgutis, who is staying with Mrs. Lozansky. There is a danger for their safety as the KGB has already disconnected telephone communications there.

A demonstration in support of this hunger strike took place in Washington, D.C. on May 24, 1982 in front of the Russian Embassy.

Have you renewed your subscription to the LITHUANIAN DAYS? If not, do so now and urge your friends to become readers of LITHUANIAN DAYS!

Prašome taupyti pas mus —

 St. Anthony
Savings & Loan Association

Joseph F. Grbauskas
Executive Secretary

Main Office

1447 South 49th Court, CICERO, IL
60650 • Sub. 656-6330 / Chicago —
242-4395

Naujai atidaryta skyrius:

10 S. 660 Route 83 (at 92nd St.)
Willowbrook, Illinois 60521

(312) 739-0777

LITHUANIAN DAYS, 1982, NOVEMBER

GARBES PRENUMERATOS

V. Alantas, Detroit, MI
 Rasa Andrews, Vacaville, CA
 P. Aras, Santa Monica, CA
 J. Z. Agustinius, Illinois
 Br. Aušrotas, Juno Beach, FL
 Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
 J. Bagdonas, Woodhaven, N.Y.
 Inž. Peter Baltran,
 L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
 Los Angeles, CA
 V. Barkus, Omaha, Nebraska
 G. Balukas, Oak Lawn, IL
 V. Beleckas, Sunny Hills, FL
 Dr. John Bernotavicz,
 Barrington, IL
 D. Brazdžionis, Los Angeles, CA
 Juozas Briedis,
 West Bloomfield, MI
 R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
 Inž. V. Čekanauskas, garbės kon-
 sulas, Los Angeles, CA
 H. Bruszauskas, Vokietija
 Dr. A. L. Čepulis,
 Willoughby, OH
 John Čiurlionis, PA
 Rev. M. Čyvas, Albany, N.Y.
 Stasys Daugėla, Santa Monica, CA
 Dr. A. M. Devenis,
 Long Beach, CA
 A. Devenienė, Santa Monica, CA
 Vysk. A. Deksnys, Vokietija
 A. Dičius, Santa Monica, CA
 Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia
 Vincas Dovydaitis,
 San Clemente, CA
 Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
 P. Duda, Chicago, IL
 J. Dženkaitis, Glendale, CA
 A. Galdikas, Brentwood, CA
 Bronė Gajauskienė,
 Santa Monica, CA
 P. Gauronskas, Santa Monica, CA
 Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
 J. Girevičius, Ont., Canada
 P. Gruodis, Chicago, IL
 Paul Gylys, Olympia, WA
 E. ir L. Jarašiūnai,
 Santa Monica, CA
 E. Jonušas, Omaha, Nebraska
 J. P. Kairys, Brocton, MA
 P. Karosas, New Britain, CT
 Kazys Karuža, Los Angeles, CA
 H. V. Kulber, Brooklyn, N.Y.
 Dr. Šarūnas Karuža,
 Los Angeles, CA
 St. Keteriauskas, Los Angeles, CA
 Mrs. Isab. Kirk,
 San Leandro, CA
 Dr. Alf. Kontvis, CA
 Msgr. J. Kučingis,
 Los Angeles, CA
 J. Kutra, Santa Monica, CA
 S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
 C. A. Laucius, Chicago, IL
 M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL
 J. Levickas, Palos Park, IL
 Dr. V. McCleris, Livonia, MI
 F. Masaitis, La Mirada, CA
 B. Maskeliūnas, Toronto,
 Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
 A. M. Macarus, Hagar Shores,
 Michigan.
 A. ir L. Mažeikos,
 Marina del Rey, CA

A. Mažulis, Santa Monica, CA
 A. Milius, Santa Monica, CA
 Al. Mogenis, Quincy, IL
 A. Musteikis, Fallon, NE
 M. L. Namiliai, M.D., Glendora,
 Calif.
 Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
 Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
 Vladas Pažiūra, Anaheim, CA
 F. Petrauskas, Syracuse, N.Y.
 J. Petrikonis, M.D., Woodbine, IA
 J. Petronis, Los Angeles, CA
 E. Pikelis, Chicago, IL
 Jonas Putna, Cardiff, England
 Rev. A. Račkauskas,
 Brooklyn, N.Y.
 Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
 Rev. Dr. P. Ragažinskas,
 Central, N.M.
 G. W. Radvenis, 1326 McCollum
 St., L.A., CA
 Kun. V. Radvina,
 Clover Valley, CA
 A. Rugys, Lantana, FL
 A. J. Rudis, Blue Island, IL
 V. Raulinaitis,
 Santa Monica, CA
 K. R. Razauskas,
 Dearborn Heights, MI
 J. V. Roland, San Francisco, CA
 Kun. Paul Sabulis,
 Waterbury, CT.
 O. C. Šadeika,
 Farmington Hills, MI
 Petras Sakas, Los Angeles, CA
 J. B. Sabal, Cleveland, OH
 Apol. Sajus, Santa Monica, CA
 Wm. R. Savage, Reno, Nevada
 A. Sinkys, Santa Monica, CA
 E. ir J. Sinkiai,
 Santa Monica, CA
 Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
 Rev. E. Statkus,
 Grand Rapids, MI
 S. Šližys, Dearborn Hts., MI
 Dr. D. Surantas, Rockford, Ill.
 J. Švedas, Cicero, IL
 Dr. V. B. Sky,
 Inž. J. Talandis,
 Rev. I. Urbonas, Gary, IN
 A. Valavičius, Chicago, IL
 S. P. Vaičaitis, PA
 K. Vanagas, Vancouver, B.C.,
 Canada
 Inž. V. Vidugiris,
 Palos Verdes, CA
 V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
 A. Vakselis, Richmond Hills, N.Y.
 Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

AUKOS

Aukos po \$20—
 M. L. Namiliai, M.D.
 Aukos po \$12—
 J. Girevičius
 Aukos po \$10—
 J. Jakomas, J. S. Naujokaitis
 Aukos po \$5—
 V. Vilčinas
 Labai ačiū už parėmimą L.D.
 žurnalo.
 —A. Skirius, leidėjas

**Pagaliau atspausdintas labai
 reikalingas, svarbus**

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

Sudarė Algirdas Gustaitis — Braižė K. Stropus
 Aplink išdėstyti Lietuvos miestų herbus nupiešė dail. T. Valius

Geras popierius, juoda-balta, 37x32½ inčių arba
 94x82 cm. su pakraščiais

KAINA TIK \$10.00 — PERSIUNČIANT BRANGIAU

**Išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje ir
 Lietuvių Istorijos Draugija**

1595 m. G. Mercator Lietuvos žemėlapi, su Alg. Gustaičio
 aiškinimais, antrąją laidą išspausdino Lietuvių Istorijos
 Draugija. Kaina tik \$5.00. persiunčiant daugiau

ŽEMĖLAPIAI PAPUOŠIA KAMBARIUS, ĮSTAIGAS

Čikagoje įsigytina pas leidėjus:

2417 W. 43rd St. ir 6547 S. Washtenaw Ave.,
 bei stambesnius knygų platintojus

Los Angelėje žemėlapiai gaunami Lietuvių Dienų leidykloje
4364 Sunset Blvd.

pas V. Prižgintą, prie parapijos po pamaldų,

A. Markevičiaus įstaigoje

2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica

ir pas autorių

DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

PUIKI DOVANA 1982 METŲ KALĖDOMS

Siuntinys No. 1 — 1982

1 pora geriausių "Levi" denim jeans; 1 pora "Wrangler" velveto
 jeans; 3 metrai geriausio šilkinio aksomo suknelei; 3 metrai vilnonės
 eilutei medžiagos su įrašu "All Wool Made in England"; 1 komplektas
 vyriškų arba moteriškų žieminių apatinių rūbų; 1 sv. geriausių mo-
 hair vilnonių siūlų; vilnonė arba šilkinė suknelei medžiaga.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu\$400.00

Į šį siuntinį dar galime dadėti 7 svarus įvairių prekių: medžiagos
 galima dadėti 4 m. ir dirbtinio minko kailio 3 m.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų (kaina su maitu):

Avikailiai ¾, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirb-
 tinio kailio pamušas, gražus kalnierių, sveria 5 sv.\$220.00
 Dirbtinio minko kailis paltui, De-lux, sveria 5 sv. 100.00
 Pigesnis minko kailis paltui 88.00
 Jeans, rumbuoto velveto 42.00
 Vyriškas arba moteriškas megstiniš 44.00
 Vilnonė arba šilkinė skarelė 12.00
 Telescopic lietsargis 12.00
 Vyriški arba moteriški pusbačiai 44.00
 Pūki suknelei medžiaga 40.00
 Šilkinio velveto medžiaga suknelei, 3 m. 66.00
 Aksomo medžiaga kostiumui, dvigubo pločio, 3 m. 80.00
 Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 66.00
 Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 80.00
 Angliška vilnonė eilutei medžiaga, 3 m. 100.00
 Šie produktai galima siūsti su rūbais: ½ sv. arbatos—\$4.00, ½ sv.
 nescafes—\$6.00, 1 sv. pupelių kavos—\$7.00, 1 sv. šokolado—\$7.00,
 40 cigarečių—\$5.00

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti persiuntimui \$52.00

Sinučiame pramogines ir kitokios muzikos plokšteles

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame
 išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, persiunčiame
 palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.

Z. JURAS

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England

Tel.: 01 460 2592

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininka" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama'
'Marginiai'
Cleveland Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish
Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn — Immaculate Conception
Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Sydney — Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.
Mirren, SA. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas,
St. Prakashas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS (VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku
11:00 a.m. ir 1:00 p.m. vasaros laiku
(arba 10:00 a.m. ir 12:00 noon žiemos
laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumpo-
siomis bangomis.

ICA—VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with
prologue and epilogue by J. J.
Bielskis. From the adapted Lithu-
anian version of the original in
Russian by Ivan K. Sokolnikov.
An Historical novel of the Battle
in 1410 with the Teutonic Knights.
160 p.p. and XXXI footnotes. Los
Angeles, 1963.

Price—\$3.00. Hard Cover \$4.00
plus \$1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS

4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIOJŲ PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIOJAS LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Programų Koordinatorius

HENRIKAS BAJALIS

207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel. (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123

Programos vedėjai: Albertas Juškus
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9:00-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Višžinis, vedėjas

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402

Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIOJŲ KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų.
girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.

Boston, Mass.—WLYN—1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdūtės pasaka.

602 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidio Šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 4:00-4:30 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.

Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus

Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga

7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga

Vede KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kaš šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374

Atstovas St. Petersburg—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIOJŲ PROGRAMA TĖVYNĖS GARSAI

[steigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice

WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:

KAZYS GOGELIS

13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJŲ VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, MI 48226
WMZK-AM banga 1400

pirmadienį, trečiadienį, penktadienį
nuo 7 iki 8 val. vakaro

Programos ved. Algis Zaparackas
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI
48072. Tel. 549-1982. Albertas Misinas,
2843 Woodmere, Detroit, MI 48209
tel. 841-3026

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM

Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A Dragūnevičius

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. ir WEVD stoties

New Yorke, nuo 8-9 v. v., 97.9 FM banga

Taip pat klausykite "Music of Lithuania"
programos kas treč. nuo 6:05 iki 7:00
val. vak. iš Seton Hall Universiteto
stoties 89.5 FM — WSOU

Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.

sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIOJŲ PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Sašmėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: Al Gežas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rute
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.

CFMB stotis—Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius

614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2

Tel.: (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIOJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas Dr. J. Gailius

Circonvallazione NOMETANA 162.

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. Dr. V. Kazūnas

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti

"Lietuvių Dienų" prenumeratą
1982 metams.

Prenumeratos kaina:

JAV — \$20.00

Kanados Doleriais — \$25.00

Adresas:

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029